

CULTUURRAAD
VOOR DE
NEDERLANDSE CULTUURGEMEENSCHAP

B. Z. 1974

Nr. 7

HANDELINGEN

Vergadering van dinsdag 16 juli 1974

INHOUDSOPGAVE

BERICHTEN VAN VEXWINDERING

Afwezig met kennisgeving, blz. 245

VERSLAGEN

Indiening, blz. 245

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verzending, blz. 245

VERZOEKSCRIFTEN

Indiening en verzending, blz. 245

VOORSTELLEN VAN DECREET

Opnieuw aanhangigmaking en verzending, blz. 245

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Voorstel tot wijziging, blz. 245

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Indiening, blz. 246

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

Aanvulling van de agenda, blz. 246

ORDEMOTIE

Bevlagging op 11 juli.

Spreker: de heer **E. Raskin**, blz. 246

VRAAG (Rgt. art. 52, nr. 2, c)

Dringende vraag van de heer **J. Van Elewyck** tot de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden over het toezicht op het gebruik van staatssubsidies, in het verleden toegekend aan de Koninklijke Opera te Gent, blz. 246

ORDEMOTIE

Regeling betreffende de stemmingen.

Spreker: de heer **J. Van Eynde**, blz. 247

VRAAG (Rgt. art. 52, nr. 2, c)

Dringende vraag van de heer **P. De Vlies** tot de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden over de toepassing van het decreet van 6 juli 1973 tot instelling van een eigen vlag, een eigen volkslied en een eigen feestdag van de Nederlandse Cultuurgemeenschap inzake het dagelijks afsluiten van de B.R.T.-uitzendingen met het eigen volkslied van de Nederlandse Cultuurgemeenschap, blz. 248

ONTWERP VAN DECREET waarbij de bestemming wordt vastgesteld van nieuwe voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1974

Algemene bespreking, blz. 249

Artikelsgewijze bespreking, blz. 249

VOORSTELLEN VAN DECREET

Voorstel van decreet van de heer **M. Vanhaegendoren** tot taalregeling in het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn.

Voorstel tot verdaging en terugzending naar de commissie.

Sprekers: de heer **J. De Saeger**, Minister van Volksgezondheid en van het Gezin, de heren **H. Boel**, **M. Vanhaegendoren**, blz. 249

Stemming over het voorstel tot verdaging en terugzending, blz. 251

Voorstel van decreet van de heer **J. Van Elewyc** tot het waarborgen van de rechten van de Nederlandstalige ideologische en filosofische strekkingen in Brussel-Hoofdstad.

Algemene bespreking.

Spreker: de heer **J. Mathys**, verslaggever, blz. 251

Artikelsgewijze bespreking, blz. 252

MEDEDELING VAN DE REGERING over het beleid inzake internationale culturele samenwerking (Nota van de heer **R. Van Elslande**).

Voorstel van resolutie tot verdaging van het debat

Sprekers: de heren **M. Coppieters**, **R. Van Elslande**, Minister van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwerking, **J. Van Eynde**, blz. 252

Stemming over de spoedbehandeling, blz. 255

Stemming over de verdaging, blz. 255

Voortzetting van het debat

Sprekers: de heren **R. Bonnel**, **A. Diegenant**, **W. Jorissen**, **R. Van Elslande**, Minister van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwerking, blz., 255

NAAMSTEMMINGEN

Ontwerp van decreet waarbij de bestemming wordt vastgesteld van nieuwe voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1974

Naamstemming, blz. 266

Voorstel van decreet van de heer **J. Van Elewyc** tot het waarborgen van de rechten van de Nederlandstalige ideologische en filosofische strekkingen in Brussel-Hoofdstad.

Naamstemming en stemverklaringen.

Sprekers: de heren **V. Anciaux**, **L. Van Geyt**, **M. Coppieters**, blz. 267

MEDEDELING VAN DE REGERING over het beleid inzake internationale culturele samenwerking (Nota van de heer **R. Van Elslande**).

Voortzetting en sluiting van het debat.

Sprekers : mevrouw **R. De Backer-Van Ocken**, Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden, de heren **Leo Vanackere**, **R. van Elslande**, Minister van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwerking, blz. 268

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

Vakantiewensen, blz. 273

VRAGEN (Rgt. art. 51)

Schriftelijke vragen en antwoorden, blz. 274

RECHTZETTING

Handelingen nr. 6 van 2 juli 1974, blz. 274 ■

VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER JAN BASCOUR, VOORZITTER

De heren **B. Van Hoorick** en **L. Lindemans**, Secretarissen, nemen plaats aan het Bureau.

De notulen van de jongste vergaderingen worden ter tafel gelegd.

De vergadering wordt geopend om 14.05 u.

De Voorzitter. — Dames en Heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

De Voorzitter. — Afwezig met kennisgeving: de heer **W. Persyn**, ziek; de heren **L. Cantillon**, **E. De Facq**, **J. Hendrickx**, **J. Wyninckx**, **D. Van Daele**, ambtsverplichtingen.

VERSLAGEN

Indiening

De volgende verslagen werden ingediend :

- door de heer **J. Mathys** namens de Commissie voor het Reglement over het voorstel van decreet tot het waarborgen van de rechten van de Nederlandstalige levensbeschouwelijke minderheid in Brussel-Hoofdstad – nr. 47/3.
- door de heer **H. Boel** namens de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming over het voorstel van decreet tot taalregeling in het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn – nr. 34/2.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verzending

De volgende voorstellen van decreet werden ingediend en naar de bevoegde Commissies verzonden :

- Voorstel van decreet van de heer **H. Lahaye** tot regeling van de taaltoestand in Nieuwkerke – nr. 67/1.
Verzonden naar de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming.
- Voorstel van decreet van de heer **J. Wijninckx** C.S. tot aanvulling van de wet van 5 maart 1965 op het schriftelijk onderwijs.
Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.

VERZOEKSCRIFTEN

Indiening en verzending

De volgende verzoekschriften werden ingediend en naar de bevoegde commissie verzonden :

- Verzoekschrift van het Nederlandstalig Oudercomité van Kolwezi, Zaïre, over het Nederlandstalig onderwijs in Zaïre.
Verzonden naar de Commissie voor de verzoekschriften.
- Verzoekschrift van het Davidsfonds, Afdeling Malderen, over het recreatiegebied voor stedelingen te Malderen, Londerzeel en Lippelo.
Verzonden naar de Commissie voor de verzoekschriften.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Opnieuw aanhangigmaking en verzending

De Voorzitter. — Met toepassing van artikel 2, le lid, van het decreet van 21 juni 1972 betreffende de gevolgen van een vernieuwing van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap ten aanzien van de bij de Cultuurraad aanhangige ontwerpen en voorstellen van decreet, stelt het Bureau voor de volgende voorstellen van decreet, die ingevolge de vernieuwing van de Raad als niet bestaand moeten worden beschouwd, opnieuw aanhangig te maken :

- Voorstel van decreet van de heer **M. Van Herreweghe** C.S. houdende oprichting van een Opera van Vlaanderen en regeling van de rijks-toelagen aan de vaste operatheaters van Antwerpen en Gent – 91 (1972-1973) – nr. 1.
- Voorstel van decreet van de heer **A. Laridon** ter bevordering van de uitstraling van de Nederlandse cultuur van België – 133 (1973-1974) – nr. 1.

Geen bezwaar? (*instemming*)

Dus zijn die voorstellen van decreet opnieuw aanhangig bij de Raad en worden zij naar de respectieve commissies verzonden.

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Voorstel tot wijziging

De Voorzitter. — Wij hebben een verzoek ontvangen in verband met de samenstelling van de Commissie voor samenwerking waarbij voorgesteld wordt de heer Robert Vandekerckhove te vervangen door de heer Hulpiau.

Is de Raad het daarmee eens? (*instemming*)

Aldus is besloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Indiening

De Voorzitter. — De heer Coppieters heeft een voorstel tot resolutie ingediend luidend als volgt:
„De Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap is ten zeerste bekommerd om de luister van de taal, waarover hij dient te waken.

De Cultuurraad oordeelt dat de nota van de heer minister Van Elslande over het beleid inzake internationale culturele samenwerking, wemelt van taal- en stijlfouten, verkeerde zinswendingen en gallicismen en dat het past bedoelde nota eerst voor te leggen aan de Raad voor Taaladvies van het Ministerie van Cultuur, alvorens het debat daarover te kunnen voortzetten.”

De heer M. Coppieters. — Mijnheer de Voorzitter, ik vraag de behandeling van deze resolutie tijdens deze vergadering.

De Voorzitter. — Over de resolutie zal vóór de voortzetting van het debat over de internationale culturele samenwerking worden gehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

Aanvulling van de agenda

De Voorzitter. — Dames en Heren, overeenkomstig artikel 52, nr. 2, c, van het Reglement heeft de heer De Vlies verzocht een dringende mondelinge vraag te stellen aan de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden.

Mevrouw de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden heeft haar instemming betuigd om deze vraag tijdens de openbare vergadering van heden te beantwoorden.

Bij wijze van aanvulling van de agenda stel ik voor deze vraag onmiddellijk na die van de heer Van Elewyck te horen. **(Instemming)**

ORDEMOTIE

Bevlagging op 11 juli

De heer E. Raskin. — Mijnheer de Voorzitter, bij ordemotie wilde ik U het volgende vragen: graag hadden wij van de voorzitter vernomen waarom op 11 juli de vlag van de Nederlandse Cultuurgemeenschap niet aan het Parlement is gehesen?

De Voorzitter. — Ik geloof, Mijnheer Raskin, dat u een vraag stelt die hier niet moet worden gesteld. U weet zeer goed dat de Cultuurraad voor de

Nederlandse Cultuurgemeenschap nog steeds in het Parlement is gehuisvest.

Ik zal de vraag aan de Voorzitter van de Kamer overmaken.

De heer W. Kuijpers. — Dat is niet zijn bevoegdheid. Het is niet omdat wij in dezelfde gebouwen zetelen dat de vlag van de Nederlandse Cultuurgemeenschap niet kan worden uitgehangen.

De Voorzitter. — Wij kunnen helaas niet optreden zonder het Bureau van de Kamer te raadplegen.

De heer W. Kuijpers. — Het Huis van de Kamer is in dit geval ook het Huis van de Nederlandse Cultuurgemeenschap.

De Voorzitter. — Wij zijn verplicht het Bureau van de Kamer te raadplegen.

De heer W. Kuijpers. — Wij zijn een autonoom orgaan.

De Voorzitter. — Niemand zal betwisten dat wij autonoom zijn, maar wij moeten het Bureau van de Kamer raadplegen wat de bevlagging van het gebouw betreft.

De heer E. Raskin. — Mijnheer de Voorzitter, mag ik dan toch de wens uitdrukken dat de zaak zeker zal geregeld zijn tegen 11 juli van volgend jaar?

De Voorzitter. — Wij zullen de nodige stappen doen, veel vroeger dan 11 juli van volgend jaar.

VRAAG (Rgt. art. 52, nr. 2, c)

Dringende vraag van de heer J. Van Elewyck tot de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden over het toezicht op het gebruik van staatsubsidies, in het verleden toegekend aan de Koninklijke Opera te Gent.

De Voorzitter. — Dames en Heren, aan de orde is de dringende vraag van de heer Van Elewyck tot de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden over het toezicht op het gebruik van Staatssubsidies, in het verleden toegekend aan de Koninklijke Opera te Gent.

De heer Van Elewyck heeft het woord.

De heer J. Van Elewyck (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, tot augustus 1973 werd de Koninklijke Opera te Gent geëxploiteerd in concessievorm. De concessionaris kreeg toelagen van ondermeer het Stadsbestuur van Gent en van het Ministerie van Nederlandse Cultuur.

De concessievorm had onder meer voor gevolg dat het personeel niet van een volledige tewerkstelling kon genieten, en meerdere maanden per jaar werkloos werd gesteld.

Na de omvorming van de Koninklijke Opera te Gent tot een vereniging zonder winstoogmerk rees het vermoeden dat de staatssubsidie voor het jaar 1972 — en misschien van de voorgaande jaren! — „hun normale bestemming hadden gemist” — zoals dat eufemistisch heet.

Naar het schijnt is een gerechtelijk onderzoek ingesteld.

Tijdens de bespreking van haar begroting verklaarde Mevrouw de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden dat men nog steeds niet weet, of inderdaad staatssubsidies aan hun bestemming onttrokken werden.

Graag vernam ik van Mevrouw de Minister:

- 1° Hoe het mogelijk is, dat dit na meerdere jaren nog niet vaststaat? Hoe verklaart de Minister het in gebreke blijven van de inspectiediensten van haar departement?
- 2° Waarom nog geen beroep werd gedaan op het Hoog Comité van Toezicht om het onontbeerlijk administratief onderzoek in te stellen, los van het gerechtelijk onderzoek?

De Voorzitter. — Mevrouw de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

Mevrouw H. De Backer-Van Ocken (Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden) (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, in tegenstelling tot hetgeen het geacht Lid de heer Van Elewyck in zijn vraag beweert, namelijk dat de Koninklijke Opera te Gent tot augustus 1973 geëxploiteerd werd in concessievorm, kan ik de geachte vergadering meedelen dat de concessie opgeheven werd op 16 november 1972, datum van overlijden van de concessionaris.

Vanaf dat ogenblik heeft de stad Gent de Koninklijke Opera te Gent in eigen beheer genomen en aldus het seizoen 1972-1973 afgesloten.

Op 10 juli 1973 werd een vereniging zonder winstoogmerk Koninklijke Opera te Gent opgericht; leden van de vereniging zonder winstoogmerk zijn het Rijk, de stad Gent en de provincie Oost-Vlaanderen.

Daar de rijkstoelagen regelmatig na het speelseizoen werden uitbetaald, had de stad Gent er zich in het concessiecontract afgesloten op 21 februari 1966 toe verbonden — dit teneinde een normale werking van de Opera te verzekeren — aan de concessionaris de rijkstoelagen voor te schieten, dit bij wijze van zevenden, toegekend bij het begin van iedere speelmaand.

Door de concessionaris werd steeds na uitbetaling

van de rijkstoelage, het voorschot terugbetaald aan de stad Gent. Behalve voor de toelage van het Rijk voor het dienstjaar 1971 — en in tegenstelling tot hetgeen het geacht Lid in zijn vraag suggereert, alleen de toelage voor 1971.

Het gaat om een bedrag van 11 477 327 F.

Uit wat voorafgaat blijkt niet dat de werking van de opera, evenmin als het personeel van de opera benadeeld zijn geweest, zoals het geacht Lid schijnt te suggereren.

Vast staat wel dat de rijkstoelage van 1971 voorgeschoten door de stad Gent, niet aan het stadsbestuur werd terugbetaald.

Op basis daarvan heeft het stadsbestuur van Gent, op 14 maart 1974, klacht tegen onbekenden neergelegd bij het parket, wegens feiten die hetzij verband houden met verdenking, hetzij misbruik van vertrouwen, of feiten die hoe dan ook onder toepassing van de strafwet vallen. Het gerechtelijk onderzoek is momenteel nog volop bezig. Het is mijns inziens niet uitzonderlijk dat een dergelijk onderzoek na amper vier maanden nog niet is afgesloten.

Van zodra het departement op de hoogte was gebracht van de klacht die het stadsbestuur van Gent had ingediend, werden ook in de schoot van het departement de toelage-dossiers onderzocht. De administrateur-generaal heeft geen enkele aanwijzing kunnen vinden waarbij de diensten bij deze aangelegenheid zouden betrokken zijn.

Er was derhalve geen enkele aanleiding om een officieel administratief onderzoek in te stellen.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

ORDEMOTIE

Regeling betreffende de stemmingen

De Voorzitter. — De heer Van Eynde heeft het woord.

De heer J. Van Eynde. — Mijnheer de Voorzitter, zou ik u als Voorzitter van de Cultuurraad mogen opmerkzaam maken op het feit dat verschillende Nederlandstalige leden van deze Cultuurraad zijn bijeengeroepen bij beslissing van de Kamer van Volksvertegenwoordigers in een Bijzondere Commissie die zich moet bezighouden met de regionalisatie. Die leden zullen deze vergadering niet kunnen bijwonen, maar ik druk de hoop uit dat, wanneer de Cultuurraad tot stemmingen zal overgaan, wij alleszins zullen worden verwittigd dat er stemmingen plaatsgrijpen.

De vergaderingen van de Bijzondere Commissie hebben plaats op de derde verdieping van dit gebouw en vanmorgen is er een misverstand ontstaan tussen de Voorzitter van die Bijzondere Commissie, de heer Verroken, en verschillende leden.

Er is een betwisting ontstaan over het feit of het ging over een hervatting van de vergadering, dan wel over stemmingen.

Ik hoop dat u ons zult willen verontschuldigen dat wij deze vergadering niet kunnen bijwonen, maar dat gij ons de gelegenheid zult geven om aan de stemmingen deel te nemen.

De Voorzitter. — Dat zal gebeuren, Mijnheer Van Eynde.

VRAAG (Rgt. art. 52, nr. 2, c)

Dringende vraag van de heer P. De Vlies tot de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden over de toepassing van het decreet van 6 juli 1973 tot instelling van een eigen vlag, een eigen volkslied en een eigen feestdag van de Nederlandse cultuurgemeenschap inzake het dagelijks afsluiten van de B.R.T.-uitzendingen met het eigen volkslied van de Nederlandse cultuurgemeenschap.

De Voorzitter. — Dames en Heren, aan de orde is de dringende vraag van de heer De Vlies tot de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden over de toepassing van het decreet van 6 juli 1973 tot instelling van een eigen vlag, een eigen volkslied en een eigen feestdag van de Nederlandse cultuurgemeenschap inzake het dagelijks afsluiten van de B.R.T.-uitzendingen met het eigen volkslied van de Nederlandse cultuurgemeenschap.

De heer De Vlies heeft het woord.

De heer P. De Vlies (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Heren Ministers, Dames en Heren, door het decreet van 6 juli 1973 tot instelling van een eigen vlag, een eigen volkslied en een eigen feestdag voor de Nederlandse culturele gemeenschap werd „de Vlaamse Leeuw” tot nationaal volkslied uitgeroepen.

Naar het schijnt, heeft de raad van beheer van de B.R.T. besloten de radio-uitzendingen van de B.R.T. niet meer te beëindigen met de uitzending van de Brabançonne.

Logischerwijze zou men verwachten dat de B.R.T.-uitzendingen voortaan met het nationaal hymne, zijnde „de Vlaamse Leeuw” zouden besloten worden en in het kader van de culturele autonomie zouden de meeste van onze volksgenoten zich hierom verheugen.

De raad van beheer van de B.R.T. heeft echter besloten zijn uitzendingen te beëindigen met enkele maten van het „Groeninghelied” van Jef Van Hoof...

Deze beslissing heeft bij talrijke collega's en ook in de pers verwondering gewekt, wat ook de verdiensten van voormeld lied moge wezen.

Het is een traditie geworden dat de nationale zenders over heel de wereld hun avonduitzending besluiten met hun eigen volkslied.

Wij horen Nederland niet besluiten met „Piet Hein” noch Frankrijk met „La Madelon”, noch het Verenigd Koninkrijk met „Tipperary”, om slechts enkele voorbeelden te noemen.

Het komt ons dan ook gepast voor dat de B.R.T. voortaan met „de Vlaamse Leeuw” zou besluiten.

Gaarne vernam ik van de geachte Minister:

1° waarom deze buitenissige beslissing genomen werd?

2° of er geen overredingskracht kan aangewend worden om de B.R.T.-raad een meer logische, consequente en nationale houding te doen aannemen?

(Applaus BIJ de leden van de Volksunie en sommige leden van de C. V.P.)

De Voorzitter. — Mevrouw de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

Mevrouw H. De Backer-Van Ocken (Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden) **(op de tribune).** — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, het is juist dat de raad van beheer van de B.R.T. heeft besloten de radio-uitzendingen van de B.R.T. niet meer te beëindigen met de uitzending van de Brabançonne.

Op 11 februari 1974 besliste de raad van beheer dat het nationaal volkslied bij het einde van de radio-uitzendingen zou vervangen worden door een nieuw kenwijsje. **(Gelach op de banken van de Volksunie)** Een gelijkaardige beslissing werd reeds geruime tijd door de RTB genomen.

Het afsluiten van de radio-uitzendingen met het nationaal lied gaat terug op een traditie die haar oorsprong vond bij de eerste radio-uitzendingen. Eenzelfde traditie vond ingang bij de buitenlandse radio-omroepen.

Geleidelijk aan is men van deze traditie afgestapt ten voordele van een eigentijds, muzikaal kenwijsje. Dit was onder meer het geval bij de eerste uitzendingen van de Vlaamse Televisie.

De raad van beheer achtte het wenselijk dat ook de radio-omroep op dezelfde wijze zou tewerkgaan: het nationaal volkslied vervangen door een eigentijds kenwijsje.

De muziekdiensten van de B.R.T. hebben diverse radiomelodietjes getest op hun radiofonische waarde en uiteindelijk geopteerd voor de bewerking van enkele maten uit het lied „Groeninghe”.

Het feit dat op 11 juli voor het eerst dit nieuwe kenwijsje in de ether was, heeft vanzelfsprekend de aandacht van de aandachtige radioluisteraar, die het geachte Lid is, gehad.

Ik ben het met het geachte Lid en met Alice Nahon eens dat „het goed is in 't eigen Vlaamse hert te

kijken, nog even voor het slapen gaan”. (**Gelach**)
De vraag is of dit in 1974 nog moet gebeuren op de tonen van een martiaal strijdlid als „de Vlaamse Leeuw “. (**Gelach**)

Ik meen dat de raad van beheer van de B.R.T., door de Cultuurraad aangesteld, mans en Vlaams genoeg is om hierover uitspraak te doen.

(**Applaus op verschillende banken van de C. V.P.**)

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET waarbij de bestemming wordt vastgesteld van nieuwe voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1974.

Algemene bespreking

De Voorzitter. — Dames en Heren, aan de orde is de beraadslaging over het ontwerp van decreet waarbij de bestemming wordt vastgesteld van nieuwe voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1974.

De algemene bespreking is geopend.

Aangezien niemand het woord vraagt, verklaar ik de algemene bespreking voor gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De Voorzitter. — Wij gaan nu over tot de artikelsgewijze bespreking.

Artikel 1.

Voorlopige kredieten welke in mindering komen van de kredieten van de sectoren der begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1974, zijn bestemd voor:

De Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden:

a) Gewone uitgaven F 964 500 000
b) Buitengewone uitgaven F 146 000 000

De Minister van Verkeerswezen:

a) Gewone uitgaven F 23 000 000
b) Buitengewone uitgaven F 41 800 000

— **Aangenomen**

Artikel 2.

Voorlopige kredieten ten belope van 218 000 000 frank, welke in mindering komen van de kredieten van de begroting van Nationale Opvoeding, Neder-

landstalig regime, gewone uitgaven, voor het begrotingsjaar 1974 zijn bestemd voor de Minister van Nationale Opvoeding.

— **Aangenomen**

Artikel 3.

De voorlopige kredieten waarvan de bestemming bij dit decreet wordt bepaald, mogen niet aangewend worden tot nieuwe gewone en buitengewone uitgaven vroeger niet toegelaten door de Legislatuur.

— **Aangenomen**

Artikel 4.

Van 1 januari 1974 af zijn toegestaan, de vastleggingen betreffende de nieuwe verplichtingen waarvoor toelating wordt aangevraagd onder de titels II van de buitengewone uitgaven voor het begrotingsjaar 1974.

— **Aangenomen**

De Voorzitter. — Wij zullen in de loop van deze vergadering over het geheel van het ontwerp van decreet stemmen.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Voorstel van decreet van de heer M. Vanhaegendoren tot taalregeling in het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn.

Voorstel tot verdaging en terugzending naar de commissie

De Voorzitter. — Dames en Heren, aan de orde is het voorstel van decreet van de heer Vanhaegendoren tot taalregeling in het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn.

De Minister van Volksgezondheid en van het Gezin heeft het woord.

De heer J. De Saeger (Minister van Volksgezondheid en van het Gezin) (**op het spreekgestoelte**) Mijnheer de Voorzitter, ik ben zo vrij aan de Cultuurraad voor te stellen dat dit voorstel van decreet, met de inmiddels neergelegde amendementen, voor een nieuw onderzoek teruggezonden zou worden naar uw bevoegde commissie.

Ziehier om welke redenen. Ten eerste, het amendement voorgelegd door de heer De Vlies. Ik kan thans reeds zeggen dat ik hiertegen geen bezwaar heb. Wat het regeringsamendement betreft, hoewel het gaat over één enkel woord, dat eventueel zou dienen te worden weggelaten, zullen diegenen die de verantwoording hebben gelezen opgemerkt hebben dat het hier om een belangrijke juridische betwisting gaat. Ik dacht dan ook dat het beter was deze kwestie door de Commissie te laten onderzoeken

en daarover een nieuw verslag te laten uitbrengen voor de Cultuurraad.

Ik hoop dat er ook in de Cultuurraad geen bezwaar zal zijn en dat de verzending zal worden aanvaard. Trouwens, ik wil doen opmerken dat het regeringsamendement, als gedrukt stuk, de datum van 12 juli draagt, en dat sommige leden nog geen inzage hiervan zouden hebben. Ik vind het dus een bijkomende reden om de zaak in de Commissie opnieuw te bespreken.

De Voorzitter. — U hebt het voorstel van de Minister gehoord. Is de Raad het daarmee eens? De heer Boel heeft het woord.

De heer H. Boel (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Heren Ministers, geachte Collega's, ik begrijp werkelijk de vraag niet van de Minister om dit voorstel van decreet terug te zenden naar de Commissie.

Mijnheer de Minister, u hebt aangehaald dat een amendement is neergelegd door de heer De Vlies. Ik geloof dat er desbetreffend geen enkel probleem is. U zegt dat u met het amendement akkoord gaat. Wij gaan eveneens akkoord met het amendement van de heer De Vlies. En ik geloof dat dit het geval is voor alle leden van deze Raad. Ik herhaal het, ik ben van mening dat er dus geen enkel probleem is dat de behandeling ervan in de weg staat.

Mijnheer de Minister, wat uw tweede vraag betreft — en u beroept zich op een amendement dat uzelf hebt neergelegd — wil ik u toch wijzen op het verslag. Het amendement dat u nu indient is in feite — althans wat de inhoud ervan betreft — uitvoerig ter sprake gekomen in de Commissie. Men heeft het in het lang en in het breed hierover gehad en men is tot de conclusie gekomen — en het is met eenparigheid van stemmen aangenomen — dat het amendement zinloos is.

Inderdaad, u weet dat het voorstel van decreet niet van toepassing zou zijn op de leden van de raad van beheer, dit wil zeggen dat u wenst dat het zou kunnen verder blijven doorgaan in het Vlaamse land en dat de zogenaamde „dames d'oeuvres” de Franstalige dames van de hoge bourgeoisie, verder zouden kunnen blijven deel uitmaken van de Raden van Beheer. **(Levendig applaus bij de leden van de socialistische partij)**

(Onderbreking van Minister De Saeger)

Mijnheer de Minister, ik handel uitsluitend over de reden van de verdaging.

De inhoud van uw amendement is uitvoerig in de Commissie besproken en geen enkel lid van de Commissie zal mij tegenspreken. Ik zie dan ook werkelijk niet in waarom het terug zou worden verzonden naar de Commissie, tenzij misschien bepaalde leden van deze Commissie intussen van gedacht zouden zijn veranderd. Dat is hun volkomen recht. Persoonlijk kan ik het niet begrijpen en het komt zeker asociaal voor dat de leden van de

raad van beheer, de Nederlandse taal niet machtig moeten zijn, terwijl degenen die er werken wel Nederlands moeten kennen. Ik begrijp niet waarom u de hand wil houden boven het hoofd van de Franstalige bourgeoisie in het Vlaamse land.

Ik verzet mij ten stelligste tegen de verdaging van dit voorstel van decreet.

De Voorzitter. — De heer Minister van Volksgezondheid en van het Gezin heeft het woord.

De heer J. De Saeger (Minister van Volksgezondheid en van het Gezin) **(op het spreekgestoelte).** — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, het verwondert mij dat de verslaggever van uw Commissie op deze tribune een zo verkeerde voorstelling van zaken kan voorbrengen.

Bij decreet kunt u niet „legifereren” wat de raad van beheer van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn betreft. Dit is een nationale instelling, en ze valt dus buiten de bevoegdheid van de Cultuurraden.

Mijnheer de Verslaggever, in de tekst van uw decreet gaat het om de leden gelast met het beheer van lokale afdelingen. Maar hier hebt u gesproken over de leden van de raad van beheer van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn.

Het gaat over plaatselijke afdelingen en dat is de grond van de zaak die ik hier niet heb willen aansnijden. Ik heb alleen gevraagd de gelegenheid te krijgen om met uw Commissie van gedachten te wisselen.

Ik meen bijzondere redenen te hebben opdat dit eerst in besloten vergadering, in uw Commissie, zou kunnen gebeuren, liever dan dit debat onvoorbereid in openbare vergadering te moeten houden.

Ik wens nog uitdrukkelijk te zeggen dat, als u mij de intentie toeschrijft sommige Franstalige dames, werkzaam in het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn, de hand boven het hoofd te houden, u zich schromelijk vergist, Mijnheer de Verslaggever. U zoudt er goed aan doen mij eerst in de bevoegde Commissie te aanhoren.

Het is u bekend dat ik niet in de gelegenheid was één van de vergaderingen van uw Commissie bij te wonen. Ik heb mijn Kabinetschef moeten afvaardigen. Maar het zou mij interesseren persoonlijk met uw Commissie van gedachten te wisselen over de draagwijdte van het Regeringsamendement. Dat is de reden waarom ik niet op de grond van de zaak inga en ik eenvoudig vraag uit fairplay deze verzending naar de Commissie te aanvaarden.

De Voorzitter. — De heer Vanhaegendoren heeft het woord.

De heer M. Vanhaegendoren (op het spreekgestoelte) — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, ik vind het jammer dat een vooraanstaand lid van de Regering hier een dergelijke onkunde van de Bel-

gische Grondwet komt demonstreren (**Applaus op de banken van de Volksunie en geroep op de banken van de C. V.P.**)

Die manifeste demonstratie van onkunde van de Belgische Grondwet door een Minister is een veeg teken in verband met de wijzigingen die nu aan de structuur van dit land zullen worden opgedrongen. (**Applaus op de banken van de Volksunie en de B.S.P.**) Deze betreurenswaardige onkunde van de Minister wil ik even bewijzen.

De Minister betoogt dat wij geen decreet kunnen aannemen ten aanzien van de nationale organen van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn, met andere woorden de raden van beheer ervan.

Welnu, Dames en Heren, degenen onder u die lid zijn van de Commissie Taalwetgeving — ik roep hun getuigenis in en ook die van de geachte voorzitter van deze Commissie, de heer Mattheyssens — zijn vaak met dit probleem geconfronteerd. In de oorspronkelijke tekst had de auteur vermeld dat het decreet alleen *ratione loci* van toepassing kon zijn in het bevoegdheidsgebied van de Nederlandstalige cultuurraad.

Welnu, Mijnheer de Minister, de Commissie Taalwetgeving daarin gevolgd door de Cultuurraad, heeft geoordeeld dat het overbodig is telkens in ieder decreet te herhalen dat wij alleen maar bevoegd zijn voor datgene waarvoor de grondwetgever ons bevoegd heeft gemaakt.

Mijnheer de Minister, het treft mij dat u dit als argument naar voren durft schuiven, waar het toch duidelijk is dat in geen enkele Belgische wet, door Kamer of Senaat gestemd, gezegd wordt dat die wet uitsluitend van toepassing is op het Belgisch grondgebied. Het is duidelijk dat het Belgische Parlement alleen wetten kan goedkeuren voor het Belgische grondgebied.

Het is evenzeer overbodig in iedere Belgische wet te bepalen dat zij toepasselijk is op het Belgisch grondgebied. Het is van uwentwege onaanvaardbaar Mijnheer de Minister, te menen dat wij de bedoeling hadden buiten onze bevoegdheid *ratione loci* te decreteren.

Ik moet eraan toevoegen dat al deze argumenten door uw adjunct-kabinetschef tijdens de commissievergadering amper naar voren werden gebracht, dat de commissie er uren aan heeft besteed en dat de commissie, ik herhaal het, zoals de Verslaggever het in zijn uitstekend verslag verwoordt, eenparig dit voorstel van decreet heeft goedgekeurd zonder dat er enige wanklank was.

Indien er nu verzet komt van de Regering, dan moeten wij veronderstellen dat er andere oorzaken aan de achtergrond liggen, en dat inderdaad deze Regering haar hand wil houden boven het frans-kiljonisme in Vlaanderen (**Applaus op de banken van de V.U. — Geroep op de banken van de meerderheid**) voor de onsociale „dames d'œuvres” in Vlaanderen.

Wij kunnen in geen geval aanvaarden, Mijnheer de

Minister, dat, onder om het even welk voorwendsel, Vlaamse volkswomen, Vlaamse moeders met hun baby geconfronteerd zouden worden met Nederlandsonkundige dames, hetgeen nóg gebeurt.

(**Applaus op de banken van de Volksunie**)

Stemming over het voorstel tot verdaging en terugzending naar de commissie

De Voorzitter. — Dames en Heren, wij gaan nu, bij zitten en opstaan, stemmen over de verdaging en de terugzending naar de bevoegde commissie van het voorstel van decreet tot taalregeling in het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn.

Anderzijds zou ik toch willen weten — zoals trouwens de heer Van Eynde het uitdrukkelijk heeft gevraagd — of de leden die op dit ogenblik in een andere commissie vergaderen, verwittigd zijn.

De heer J. Van Elewyck. — Zij moeten verwittigd worden.

De Voorzitter. — Mag ik u voorstellen enkele ogenblikken geduld uit te oefenen.

De heer H. Boel. — Mijnheer de Voorzitter, ik meen dat in deze omstandigheden de vergadering geschorst zou moeten worden tot de bedoelde leden aanwezig zijn.

De Voorzitter. — Ik ga in op de suggestie van de heer Van Eynde en zal de leden van de bijzondere commissie laten verwittigen. Ik stel voor even te wachten.

(**De leden van de Bijzondere Commissie betreden de zaal**)

De Voorzitter. — Dames en Heren, wij gaan over tot de stemming bij zitten en opstaan over de verdaging en terugzending naar de commissie van het voorstel van decreet tot taalregeling in het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn.

De leden die voor de verdaging en terugzending naar de commissie stemmen, worden verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel van decreet tot taalregeling in het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn is dus verdaagd en wordt naar de bevoegde commissie teruggezonden.

Voorstel van decreet van de heer J. Van Elewyck tot het waarborgen van rechten van de Nederlandstalige ideologische en filosofische strekkingen in Brussel-Hoofdstad.

Algemene bespreking

De Voorzitter. — Aan de orde is het voorstel van decreet van de heer J. Van Elewyck tot het waar-

borgen van de rechten van de Nederlandstalige ideologische en filosofische strekkingen in **Brussel-Hoofdstad**.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Mathys, verslaggever, heeft het woord.

De heer J. Mathys (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, Heren Ministers, geachte Collega's, het voorstel van decreet heeft tot doel de rechten van de Nederlandstalige ideologische en filosofische strekkingen in Brussel-Hoofdstad te waarborgen.

Bij de bespreking in uw commissie wees de indiener er ten eerste op dat een belangrijk bedrag ter beschikking wordt gesteld van de Nederlandse Commissie voor de Cultuur van de Brusselse agglomeratie en dat de besteding hiervan door deze laatste wordt geregeld.

Ten tweede, dat het Cultuurpact toepasselijk werd verklaard op de Nederlandse Commissie voor de Cultuur en dat het Cultuurpactdecreet bepaalt dat de overheid al de ideologische en filosofische strekkingen moet betrekken bij de voorbereiding en uitvoering van het cultuurbeleid.

Rekening houdende met de regeringsamendementen wordt voorgesteld dat bij de Nederlandse Commissie voor de Cultuur van de Brusselse agglomeratie werkgroepen zouden worden ingesteld die betrokken worden bij de voorbereiding en de uitvoering van het cultuurbeleid der Commissie.

Deze werkgroepen, samengesteld uit deskundigen en vertegenwoordigers van de verbruikers en van alle ideologische en filosofische strekkingen, zullen advies verstrekken. Tenslotte, zal de Nederlandse commissie voor de Cultuur van de Brusselse agglomeratie jaarlijks en dit uiterlijk op 1 oktober van het daarop volgend jaar verslag uitbrengen bij de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap. Dit voorstel van decreet werd in uw Commissie eenstemmig aangenomen bij één onthouding.

(Applaus op de banken van de C. V.P. en de B.S.P.)

De Voorzitter. — Aangezien niemand meer het woord vraagt, verklaar ik de algemene bespreking voor gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De Voorzitter. — Thans gaan wij over tot de artikelsgewijze bespreking.

De door de Commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Rgt. art. 39, nr. 3).

Artikel 1.

Ter uitvoering van het decreet van 28 januari 1974 betreffende het Cultuurpact, worden bij de Nederlandse Commissie voor de Cultuur van de Brusselse

Agglomeratie werkgroepen ingesteld die betrokken worden bij de voorbereiding en de uitvoering van het cultuurbeleid van de commissie.

Geen opmerkingen?

— **Aangenomen.**

Artikel 2.

De in artikel 1 bedoelde werkgroepen verstrekken advies over de volksoontwikkeling, de culturele uitstraling, de sport en jeugdvorming, het onderwijs, de voorschoolse, naschoolse en parascolaire activiteiten. Zij worden samengesteld uit deskundigen en vertegenwoordigers van de gebruikers en van alle ideologische en filosofische strekkingen, zoals bepaald in artikelen 3, 6 en 8 van voornoemd decreet van 28 januari 1974.

Geen opmerkingen?

— **Aangenomen.**

Artikel 3.

De Nederlandse Commissie voor de Cultuur van de Brusselse Agglomeratie wordt ermede belast jaarlijks over de toepassing door haar van onderhavig decreet en van voornoemd decreet van 28 januari 1974 verslag uit te brengen bij de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap.

Het in het vorige lid bedoeld jaarverslag moet uiterlijk op 1 oktober van het daaropvolgende jaar worden uitgebracht.

Geen opmerkingen?

— **Aangenomen.**

Mag ik aannemen dat samen met de artikelen het in Commissie gewijzigde opschrift eveneens is aangenomen?

(Instemming).

De naamstemming over het gehele ontwerp van decreet zal straks worden gehouden.

MEDEDELING VAN DE REGERING over het beleid inzake internationale culturele samenwerking (Nota van de heer R. Van Elslaude)

De Voorzitter. — Dames en Heren, aan de orde is de voortzetting van het debat over de mededeling van de Regering over het beleid inzake internationale culturele samenwerking.

De heer Coppieters heeft het woord.

Voorstel van resolutie tot **verdaging** van het debat

De heer M. Coppieters (op het spreekgestoelte). —

Mijnheer de Voorzitter, Heren Ministers, ik dank u omdat u mij het woord verleent in het raam van artikel 23b van het reglement, want ons voorstel van resolutie dat ertoe strekt het debat over het internationaal cultureel beleid te verdagen omwille van de verregaande taalslordigheid van de nota van

de Minister van Buitenlandse Zaken houdt dus in dat wij vandaag, ten eerste, de behandeling vragen van deze resolutie of subsidiair ten minste de verdaging van dit debat. De eerste reden hiervoor is duidelijk : wij hebben te maken met een nota van de Minister van Buitenlandse Zaken die taalkundig op zoveel plaatsen een aanfluiting is van onze moedertaal dat wij dit niet mogen nemen. Wij zijn bereid deze nota met alle taalaanmerkingen aan de Minister over te maken.

Maar er is nog een tweede reden, en zelfs een derde. Wij bespreken hier een cultuurbeleid dat toch niet mogelijk is, en waarvoor wij noch de bevoegdheid noch de middelen hebben.

Dat hebben met zoveel woorden ook de Ministers van Buitenlandse Zaken en van de Nederlandse Cultuur zelf toegegeven.

Wij vullen de agenda van deze openbare vergadering met een ijle bespreking die geen grond raakt, en dat terwijl op dit ogenblik de Vlaamse gemeenschap wordt geconfronteerd met een ontwerp van **gewestvorming** waarvan de gevolgen voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap niet te overzien zijn.

Men geeft aan de Volksvertegenwoordigers zelfs niet de tijd tot interpellieren over de hoogst dringende nood van onze landbouwers.

Omwille, ten eerste van de gewraakte taal in de Ministeriële nota, en ten tweede, omwille van de politieke omstandigheden vragen wij de verdaging van het debat over het internationaal cultuurbeleid.

(Applaus bij de leden van de Volksunie)

De Voorzitter. — Mijnheer Coppieters, u vraagt dus wel degelijk de verdaging en niet de behandeling van uw tekst als resolutie, vermits u verwijst naar artikel 23b.

De heer M. Coppieters. — Ik vraag beide, Mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter. — De Minister van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwerking heeft het woord.

De heer R. Van Elslande (Minister van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwerking). — Ik zou kort willen antwoorden aan de geachte heer Coppieters.

Wat de taal aangaat, zou ik de laatste zijn om te beweren dat de tekst, zoals hij werd gepubliceerd, in behoorlijk Nederlands is gesteld. Indien dit stuk zo van de pers is gekomen, is het omdat het de eerste keer is dat ik het woord heb genomen in de Nederlandse Cultuurraad omdat ik met de praktijk van het drukken van de „Handelingen” niet was vertrouwd. Als het in de Nederlandse Cultuurraad toegaat zoals in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, dan vermelden de „Handelingen” niet datgene wat men heeft gezegd maar datgene wat men heeft willen zeggen.

Deze tekst werd nochtans geschreven door iemand die al zijn studie in het Nederlands heeft gedaan en die doorgaans een zeer behoorlijke taal schrijft. Nu heeft hij enkele keren manifest een „**lapsus calami**” gehad en heeft hij overhoop gelegen met de syntaxis.

Ik had gemeend de gelegenheid te hebben deze tekst te verbeteren wanneer me de drukproeven werden voorgelegd.

Mijnheer de Voorzitter, ik ben graag bereid deze tekst te laten nazien. Indien de heer Coppieters met al zijn taaldeskundigen dit werk reeds voor mij hebben gedaan, ben ik hem daarvoor zeer dankbaar, en kan de Cultuurraad de beslissing treffen deze tekst opnieuw te laten drukken, in een feilloze taal.

Wat de inhoud van de nota betreft en het eventueel debat, wil ik u zeggen dat ik met mijn inleiding, uitgesproken tijdens de vorige vergadering van deze Raad, gepoogd heb een gesprek aan de gang te brengen. Ik heb integendeel tijdens de bespreking moeten vaststellen dat wij tot geen dialoog zijn gekomen.

Ik neem me voor vandaag mijn persoonlijke zienswijze naar voren te brengen ten einde de dialoog toch mogelijk te maken want ik blijf geloven dat wij een behoorlijk instrument nodig hebben. Enkele leden van de Cultuurraad hebben een voorstel van decreet neergelegd om tot een behoorlijke structurering van de Cultuurraad te komen.

Mocht het gebeuren dat de Nederlandse Cultuurraad zich daar niet meer voor interesseert, dan ben ik toch steeds, zoals het een lid van de uitvoerende macht past, ter beschikking, in negatieve of positieve zin. **(Applaus bij de leden van de C. V.P.)**

De heer M. Coppieters. — Wij vragen de behandeling van de resolutie en de stemming van de resolutie vandaag, en in bijkomende orde de verdaging van het debat.

De Voorzitter. — Mijnheer Coppieters, het gaat dus in essentie over een voorstel tot verdaging?

De heer M. Coppieters. — De verdaging zit ingebouwd in de resolutie. Indien de Cultuurraad zich eerst uitspreekt over de resolutie, blijft de verdaging al dan niet over.

De Voorzitter. — Dan dient eerst aan de Cultuurraad te worden gevraagd of de spoedbehandeling wordt aanvaard?

De heer M. Coppieters. — Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter. — Ik stel voor dat wij thans stemmen over de vraag om spoedbehandeling. Ik meen dat iedereen toch aanwezig is, Mijnheer Van Eynde?

De heer J. Van Eynde. — Ik weet het niet, Mijnheer de Voorzitter. Ik stel toch vast dat de heer Martens en de heer Verroken hier niet aanwezig zijn. Wellicht zijn zij — om een Franse uitdrukking te gebruiken — een „coup de force” aan het voorbereiden.

Men spreekt graag over de luister van de taal en over de luister van de instellingen. Wij bevinden ons thans in de ongebruikelijke situatie dat, op een ogenblik waarop de Cultuurraad regelmatig is bijeengeroepen, de meerderheid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers een Bijzondere Commissie heeft bijeengeroepen.

Ik heb daarstraks gevraagd de leden te verwittigen opdat zij aan de stemming zouden kunnen deelnemen. Dit is gebeurd in zoverre zij niet doof zijn. Wij hebben de bel kunnen horen doch, ik stel vast dat een aantal leden die in het Parlementsgebouw aanwezig zijn, de vergadering van de Bijzondere Commissie niet hebben verlaten. Zijn die leden wetens en willens afwezig? Wensen zij niet aan de stemmingen deel te nemen? U mag daaruit besluiten wat u wil.

Ik zou toch wensen dat in de toekomst een dergelijke samenloop van omstandigheden zou vermeden worden. Wanneer de Cultuurraad vergadert, moeten de Commissies van de Kamer niet vergaderen en dit in om het even welke omstandigheden. Wanneer de Commissies van de Kamer vergaderen moet de Cultuurraad niet worden samengeroepen.

Thans kunnen de Franstalige leden van de Bijzondere Commissie ongestoord de vergaderingen bijwonen daar de Cultuurraad voor de Franse Cultuurgemeenschap vandaag niet bijeenkomt. De Nederlandstalige leden van de Commissie moeten de vergadering echter verlaten om hier deel te nemen aan de stemmingen.

Wanneer men instellingen schept, en de Cultuurraad hebben wij samen ingesteld... **(Geroep op verschillende banken)**

De heer Robert Vandekerckhove heeft inderdaad geschreven dat de Cultuurraad niet veel te betekenen heeft. Als wij echter de mening zijn toegedaan dat de Cultuurraad wel iets betekent, dan moeten wij aan de leden van de Cultuurraad de gelegenheid geven, niet alleen om de vergaderingen bij te wonen maar vooral om aan de stemmingen deel te nemen. Indien dit niet het geval is, geeft men blijk van een gebrek aan eerbied voor de instellingen die men zelf heeft geschapen. **(Geroep op verschillende banken)**

Ik neem aan dat dit op de banken van de C.V.P. — die aan de oorsprong ligt van deze nieuwe werkwijze — geen reactie uitlokt. Wij gaan daar echter niet mee akkoord. Het minste dat men kan verlangen is, dat men de nodige eerbied heeft voor de instellingen die door het Parlement zelf werden tot stand gebracht en dat men de leden de gelegenheid geeft ongehinderd door een bijeenroeping van één der andere instellingen, de vergaderingen bij te

wonen en aan de stemmingen deel te nemen.

(Handgeklap op de banken van de C. V.P.)

Klap maar in uw handen ! Dat hindert mij niets ! Ik heb reeds herhaaldelijk gezegd dat niemand van deze Kamer, noch van de oude leden noch van de nieuwe leden er ooit is in geslaagd Mijnheer Van Eynde van het spreekgestoelte weg te klappen of weg te lachen.

Dat zal u ook niet lukken. Dat is u niet gelukt in de voltallige Kamer van Volksvertegenwoordigers en u zult er nog minder in slagen in de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap. **(Onderbrekingen op de banken van de C. V.P.)**

Mijnheer de Voorzitter, ik wend mij niet tot de leden van de Christelijke Volkspartij. Die kunnen mij niets schelen! Ik wend mij tot u, Mijnheer de Voorzitter. **(Geroep op de banken van de C. V.P.)**

Mijnheer de Voorzitter, u hebt na de heer Robert Vandekerckhove de taak aanvaard op te treden als Voorzitter van de Nederlandse Cultuurraad. **(Gelach op de banken van de C. V.P.)** Als u wilt, kunt u de heer Bascour ook uitlachen hoor!

De heer D. Claeys. — Het is geen kinderuurtje meer, maar een opera.

De heer J. Van Eynde. — Als Voorzitter van deze Cultuurraad geniet u het respect van alle leden. U wordt echter ook geacht de bescherming van de minderheid in deze Cultuurraad op u te nemen.

Ik zou u dus vragen ervoor te waken, nu en in de toekomst, dat de leden van de Cultuurraad in de gelegenheid zijn om de vergaderingen van de Raad bij te wonen en aan de stemmingen deel te nemen, niet gehinderd door bijeenroepingen van andere commissies van de Kamer van Volksvertegenwoordigers of van de Senaat. Mij dunkt dat dit een redelijke vraag is.

Het is niet mijn bedoeling geweest een incident uit te lokken om de bespreking te verdagen. Ik heb alleen een incident uitgelokt om voor de leden van de Cultuurraad het recht op te eisen aanwezig te zijn op de vergaderingen die regelmatig zijn bijeengeroepen en deel te nemen aan de stemmingen die regelmatig op de agenda voorkomen.

Ik doe dan ook een beroep op u, Mijnheer de Voorzitter, om dit recht te eerbiedigen. **(Applaus op de socialistische banken)**

De Voorzitter. — Mijnheer Van Eynde, ik neem er akte van dat u heeft toegegeven dat deze vergadering regelmatig is bijeengeroepen.

Wij zijn, zoals dat hoort, onmiddellijk ingegaan op uw verzoek om vóór de stemming de leden die deelnemen aan commissievergaderingen te verwittigen.

Ik neem aan dat inmiddels iedereen is aangekomen.

Mevrouw J. Nauwelaerts-Thues. — De leden van de Commissie voor de Justitie van de Senaat zijn nog niet aanwezig, Mijnheer de Voorzitter.

Stemming over de spoedbehandeling

De Voorzitter. — Dames en heren, wij zullen bij zitten en opstaan stemmen over de vraag om spoedbehandeling.

— De vraag om spoedbehandeling, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

De Voorzitter. — Dames en Heren, aangezien de spoedbehandeling is afgewezen, zal de normale procedure worden gevolgd.

Stemming over de verdaging

De Voorzitter. — Wij zullen nu, eveneens bij zitten en opstaan, stemmen over de vraag tot verdaging.

— De vraag tot verdaging, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

Voortzetting van het debat

De Voorzitter. — Wij zetten het debat voort over het beleid inzake internationale culturele samenwerking. De heer Bonnel heeft het woord.

De heer R. Bonnel (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, Dames en Heren, afgezien van het feit of wij al dan niet over teksten beschikken die inzake taalzuiverheid perfect zijn, erkent toch iedereen dat wij ons wat de internationale culturele betrekkingen betreft momenteel in een chaos bevinden waarin een kat haar jongen niet meer terugvindt.

De P.V.V. kan de algemene beoordeling onderschrijven van de nota van de Minister van Buitenlandse Zaken, ter inleiding van het debat over het beleid inzake internationale culturele samenwerking waarin wordt gezegd dat onze betrekkingen worden gevoerd met disparate en elkaar overlappende budgetten en bevoegdheden, door verschillende departementen gelijktijdig, in afwezigheid van coördinatieorganen, met de zwaar doorwegende autonomie en bevoegdheid der Gemengde Commissies, met een complex mechanisme voor de uitvoering en via parallelle acties, namelijk enerzijds, de culturele akkoorden en anderzijds, de werking van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Deze beoordeling is naar onze bescheiden mening een eenzijdige benadering van het probleem. Alleen de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden kwam hier op de tribune haar stelling verdedigen.

Noch de Minister die Nationale Opvoeding onder zijn bevoegdheid heeft, noch de Minister die het Wetenschapsbeleid behartigt, hebben hier hun mening vertolkt.

Ik wil het niet hebben over het grondwettelijk aspect van het probleem, andere Collega's hebben dit reeds gedaan bij het begin van de bespreking.

Mijnheer de Minister u geeft zelf een opsomming van de nomenclatuur van de buitenlandse culturele betrekkingen voorgehouden door Frankrijk, Duitsland, Groot-Brittannië en Italië en die geresumeerd kan worden als volgt: 1) letterkundige en artistieke cultuur; 2) onderwijs en opvoeding; 3) socio-culturele activiteiten; 4) wetenschappen en technologie; 5) ontwikkelingshulp.

U herneemt deze opsomming trouwens als onontbeerlijke constanten, maar met toevoeging van de culturele voorlichting.

Vóór de splitsing van het departement van Nationale Opvoeding in 1969 werd een gedeelte van die problemen behandeld door een centrale dienst verbonden aan de diensten van de Secretaris-Generaal. Het Koninklijk Besluit houdende splitsing van het Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur van 25 september 1969 bepaalt trouwens in zijn artikel 4 :

De ter zake bevoegde Minister van het ene en van het andere taalstelsel handelen gezamenlijk om de structuur, de organisatie en de modaliteiten van gemeenschappelijke werking voor beide Ministers vast te stellen van de hierna vermelde diensten: „6° de dienst voor internationale betrekkingen”.

Het besluit zegt wel gezamenlijk.

Het artikel 7 van hetzelfde besluit zegt verder: De ter zake bevoegde Ministers, van het ene en van het andere taalstelsel, handelen gezamenlijk voor :

„ 2° De nationale en internationale instellingen waarvan de activiteit zich over de twee culturen uitstrekt”.

Bij mijn weten werd dit besluit nooit opgeheven en is het bijgevolg nog steeds van kracht.

Mag ik er terloops aan toevoegen dat men momenteel nog steeds een enkel departement heeft voor Nationale Opvoeding en Cultuur, weliswaar met twee Ministers maar met één Secretaris-Generaal, één directieraad en één syndicale Raad voor advies. Tot de bevoegdheid van de vroegere dienst voor internationale betrekkingen — terloops wens ik te wijzen op de toevoeging van het woord „culturele” — behoorden de volgende activiteiten:

— bilaterale culturele akkoorden waarin zowel in cultuur als onderwijs en wetenschappen wordt voorzien.

Door vele landen worden die als echte verdragen erkend en gehanteerd, zoals de multilaterale akkoorden onder meer in het kader van de UNO, de UNESCO, de Raad van Europa, Benelux, enz. waar naast de cultuur ook onderwijs en wetenschappen behandeld worden, en de unilaterale uitwisseling waarin zowel onderwijsmensen als wetenschappers aan bod komen.

Meer speciaal, en om te preciseren in welke mate een ander departement dan dit van Cultuur aan bod komt, onderstreep ik dat tot die akkoorden de studiebeurzen voor buitenlanders en voor Belgen behoren om in het universitair of hoger onderwijs te gaan studeren of zich te perfectioneren, **navor-**

singen te doen in laboratoria, enz. ; de gelijkstelling van diploma's en onderwijsbevoegdheden aan de gelijkwaardig erkende in het buitenland afgeleverde diploma's ; de professorenruil ; wetenschappelijke opzoekingen en colloquia; de lectoraten in het buitenland; het herzien van de geschiedenis-handboeken; de mobiliteitsproblemen van studenten, onderwijsmensen en onderzoekers; de vestigingsdirectieven van de E.E.G. op basis van gelijkwaardigheidsregelingen.

Men kan moeilijk beweren dat die volledige opsomming uitsluitend tot de bevoegdheid van de Cultuurraad zou behoren.

In de meeste gevallen zijn de problemen voor de diverse landsgedeelten dezelfde.

Met veel aandacht heb ik geluisterd naar Mevrouw de Minister die verklaart dat de beide cultuurgemeenschappen een identieke politiek voeren, zoals in het verleden altijd het geval is geweest. Het is immers al te duidelijk dat de Nederlandse Cultuurraad meer belang zal hechten aan de betrekkingen met Nederland dan met Frankrijk, en zo meer.

Mevrouw de Minister, in plaats van de nota van de Minister te becritiseren wat taalzuiverheid of inhoud betreft, beaam ik dat het een eerlijke nota is. Wij stellen vast dat men bijvoorbeeld wat Nederland betreft, het taalprobleem als secundair beschouwt. Het staat dus vast dat de bevoegdheid voor het afsluiten van verdragen tot de uitsluitende bevoegdheid van het Parlement behoort en dat er een koninklijk besluit bestaat dat in het kader van de Nationale Opvoeding en Cultuur de internationale betrekkingen regelt, en dat diverse beschikkingen van de akkoorden en verdragen handelen over punten die de hele natie aanbelangen wat studie-beurzen, diploma's, uitwisselingen, enz. betreft.

De Minister heeft ons gevraagd een dialoog op gang te brengen. Daarom vragen wij dat deze nota niet tot enig gevolg zou hebben weggeborgen te worden in één of andere lade van het departement maar dat integendeel de erbij betrokken partijen en de erbij betrokken departementen rond de tafel zouden gaan zitten om te beraadslagen hoe wij naar buiten uit, naar het buitenland, die internationale betrekkingen kunnen regelen en zonder ons gezicht te verliezen op de meest perfecte manier verdragen afsluiten in het algemeen belang van onze afge-studeerden en van de Vlaamse natie. **(Applaus bij de P.V.V.)**

De Voorzitter. — De heer Diegenant heeft het woord.

De heer A. Diegenant (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, Heren Ministers, geachte Collega's, in uw inleidende nota, Mijnheer de Minister van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwerking, stelt u dat merkwaardiger wijze in alle landen die u citeert de behoefte wordt aangevoeld om aan bezinning te

doen over de internationale culturele betrekkingen. Ook in ons land wordt deze nood sedert enige tijd aangevoeld. Zeker gingen in Vlaanderen sedert enige jaren mensen en groepen aandacht besteden aan wat de Vlaamse gemeenschap ook langs officiële weg aan inbreng had in het internationale samenzijn. Ter illustratie hiervan wilde ik enkel u zelf citeren, Mijnheer de Minister.

In 1967, u was toen Minister van Nederlandse Cultuur, schreef u in het tijdschrift „Europa Onderweg”, uitgave van de Europese beweging in Nederland, het volgende : „Een cultuurscheppend Nederlandstalig gebied heeft tot plicht te ijveren voor de vrijwaring en de uitstraling van de Nederlandse taal en cultuur, zoals ook andere cultuurgebieden erop staan dit te doen. Onze aanwezigheid in het internationale samenzijn heeft dus uiteraard een dubbel doel; beschermend, waarbij zeker gezocht wordt naar allianties, maar ook door „agressief” te zijn wensen wij onze bijdrage te leveren, wensen wij vanuit ons eigen zijn, als Vlaming het spel mee te bepalen.

Vooraf nu we vaststellen dat het internationale spel in steeds sterkere mate bepaald wordt, en bepaald kan worden, door intermenselijke relaties die men binnen de cultuursector pleegt onder te brengen.

Dat ook andere cultuurgemeenschappen zo denken is normaal. Ik verwijs alleen maar naar de verklaring van oud Minister Falize voor de Franse Cultuurraad van 2 juli 1974, waar hij stelt dat het voor de Walen belangrijk is dat ze de plaats die hen toekomt in de „francophonie” weer innemen, en dat ze hun aanwezigheid in de „**Agence de Coopération culturelle**” moeten versterken.

Mag ik u nog een tweede keer citeren, Mijnheer de Minister? Ditmaal betreft het een citaat van 1968 waar u voor de Vereniging van Internationale Relaties scherp stelde : „België mist een buitenlands cultuurbeleid. IJ zag daarvoor drie redenen: het gebrek aan geld, het gebrek aan personeel en een gebrek aan visie.

Dit gebrek aan visie is blijkbaar nog steeds aanwezig, evenals de twee andere tekorten. Het komt me voor dat een omschreven visie, de middelen om ze in concreto over te brengen, zou kunnen vrijmaken.

Samen met mijn Collega's van de C.V.P.-fractie, verheug ik me dan ook over dit initiatief van de Cultuurraad en ik hoop samen met u dat dit debat ertoe zal bijdragen een visie op het buitenlands cultuurbeleid uit te werken en de middelen ter uitvoering ervan zal vrijmaken.

Ook in het buitenlands cultuurbeleid wenst Vlaanderen medebepalend te zijn.

Wij stellen vast dat Brussel zijn internationale culturele politiek naar Frans model opbouwde en er door werd geïnspireerd. Frankrijk is specialist in de bilaterale akkoorden. Ook op het vlak van de cultuur. België volgde die politiek en haalt, na Frankrijk natuurlijk, met vierendertig bilaterale akkoorden het rekord. Deze akkoorden — u zei het

zelf — zijn vaak bedoeld als „visite-kaartje”; ze zijn dus imago-scheppend.

Het is niet mijn bedoeling deze akkoorden te laten verwerpen of opzeggen, alhoewel het me voorkomt dat voor de toekomst, een keuze zal moeten gebeuren.

Toch zou ik willen stellen dat het me belangrijk voorkomt dat binnen deze akkoorden het imago „Vlaanderen” wordt benadrukt. Dat het imago „België” — en dan nog vaak het imago „Franssprekend België” — vervangen wordt door het tweeledig imago van onze cultuurgemeenschappen. Het buitenlands cultuurbeleid en onze aanwezigheid in het internationaal cultureel samenspel, geschiedt nog langs instellingen die unitair zijn. Ik denk aan onze contacten met de UNESCO, aan het Internationaal Cultuurfonds dat gericht is op de ontwikkelingslanden.

Laten wij waakzaam zijn opdat het Vlaamse standpunt ook daar weerklank zou vinden.

In dat verband wilde ik de volgende vraag stellen : België heeft een aantal UNESCO-ambtenaar-experts afgevaardigd. Mag ik vragen hoeveel ambtenaren dit waren in 1973, hoeveel hiervan tot de Nederlandse taalrol behoren of behoorden en welke hun graad en functie is of was?

Er is een tijd sprake van geweest dat in België, onder de auspiciën van de UNESCO, een Europees cultureel centrum zou worden opgericht. Mag ik vragen of dat nog steeds het geval is? Hoever is een eventueel initiatief gevorderd? Het komt mij voor dat te Antwerpen een dergelijk initiatief werd genomen.

Onder de auspiciën van de UNESCO worden studies verricht in de sector van de sociale wetenschappen. Mag ik hierbij suggereren dat België aan de UNESCO zou voorstellen een uitgebreide studie te wijden aan het wereldfenomeen „sport”. Het ontbreekt aan inzicht in een fenomeen met een dergelijke invloed.

Wij stellen vast dat de Raad van Europa een steeds actievere inbreng op het vlak van de cultuur heeft. Moeten wij het cultureel Europa vormen? Moeten wij voorrang geven aan inspanningen binnen en ten bate van de Europese cultureel integrerende werking? Is Europa en de Raad van Europa voor ons belangrijker dan het wereldtoneel dat bestreken wordt door de UNO en de UNESCO. Is het Europese hemdje ons het naast?

Dit zijn vragen die gesteld worden. Feit is zeker, wij hebben Europa nodig als brood — en wij niet alleen — en via Europa, via de Europese megafoon, zal onze stem verder dragen dan via de Belgische microfoon.

Ik stel dan ook voor dat wij ons zeer actief binnen de Raad van Europa zouden gedragen.

Onze cultuurpolitiek moet Europees gericht zijn. Dit houdt ook in dat onze taal binnen het Europa der Negen haar erkenning handhaaft.

Het Europees Fonds voor de Jeugd werd opgericht.

Mag ik vragen wat er door het Rijk ondernomen wordt om dit Fonds en zijn mogelijkheden bij de Vlaamse jeugd bekend te maken?

Mag ik vragen welke bijdragen België leverde tot de oprichting en de werking van dit Fonds? Het komt mij voor dat onze Vlaamse jongelui meer gebruik konden maken van de internationale jeugdkampen, die in Europa worden ingericht. Het komt mij ook voor dat wij op dit vlak initiatieven kunnen nemen. Jeugdcontacten en jeugduitwisselingen, binnen de Europese gedachtenstroming, lijken mij primordiaal te zijn.

Op het domein van „de sport voor allen” heeft Vlaanderen binnen de Raad van Europa een zeer actieve rol gespeeld. Er mag worden gezegd dat de Vlamingen op dit stuk promotors zijn geweest. Aan de oprichting van het „Clearinghouse”, internationaal sportdocumentatiecentrum te Brussel, waren de Vlamingen allerminst vreemd. Onze inspanningen op dit vlak moeten worden verder gezet. Zij liggen immers binnen het domein — zoals collega Leo Vanackere het omschreef — van de hogere humanitaire doeleinden.

Dat grote sportgebeurtenissen, waarover soms ruime belangstelling ontstaat, niet steeds vrij zijn van een chauvinistisch nationalisme of van minder stichtende voorvallen, is voor elkeen duidelijk. Ik wens essentieel te stellen dat dit niet dient toegeschreven aan de bezigheid sport, als dusdanig, maar wel aan de mensen die de sport beoefenen of meemaken. Het kan ook anders zijn. Wat mij betreft, is het voor de hand liggend.

Gevallen van overdreven chauvinisme en wat daaruit voortvloeit, maken wij ook mee bij grote **muziek**wedstrijden.

Daarom ook is het precies zo belangrijk dat wij ons in al deze internationale „concerten” inwerken. Dat we er onze visie op wat een internationaal cultureel samenleven kan zijn, bekend maken.

Mag ik er op wijzen dat de sport een uitstekend middel is om de mensen, jonge en oudere, in een gezonde sfeer samen te brengen.

De sport kan een drager en een multiplicator van ideeën zijn. In alle bescheidenheid gezegd, zijn ideeën met het voornaamste dat wij als Vlamingen aan Europa en de wereld te bieden hebben?

De mogelijkheden van de sport als internationaal diplomatiek contactmiddel werden reeds voldoende onderstreept.

Het State Department te Washington, richtte een paar jaar terug, bijzonder met dat doel, een afzonderlijke sportsectie in. De ping-pong inleiding tussen de Verenigde Staten en China was één van haar markantste realisaties.

Mijnheer de Minister, Mevrouw de Minister, het werd reeds duidelijk gesteld : de bevoegdheid van de Cultuurraad is niet territoriaal gebonden, maar strekt zich uit over al degenen die tot de Vlaamse gemeenschap behoren, waar ze zich ook bevinden. Er is voor de Vlamingen die buiten Vlaanderen leven

de culturele en sociale begeleiding die onontbeerlijk is, maar er is ook een begeleiding nodig in een andere sector van de Buitenlandse zaken, met name die, welke in verband staat met buitenlandse handel, de economische betrekkingen.

Dit laatste aspect moet — *sensu stricto* — wellicht in het nationaal parlement besproken worden, maar men moet eerst leven alvorens culturele noden te hebben.

Mag ik suggereren dat een inventaris zou opgemaakt worden van wat kan genoemd worden „het Vlaams economisch potentieel” in het buitenland.

Wat de culturele begeleiding betreft, wou ik met aandrang om uw permanente belangstelling verzoeken ten bate van het Nederlandstalig onderwijs in Afrika.

Ten slotte, Mevrouw de Minister, een paar bemerkingen die meer specifiek tot uw domein behoren. De spellingskwestie staat ook in Nederland op een laag pitje. Door professor Couvreur werd over deze kwestie interessante literatuur gepleegd.

Er werd mij gesignaleerd dat er nood bestaat aan een goed, hedendaags Frans-Nederlands en Nederlands-Frans woordenboek.

In verband met de vertaalpolitiek wordt de vraag gesteld welke auteurs men moet vertalen en in welke taal. Moeten de auteurs vertaald worden die wij best vinden, of de auteurs waarvan verwacht wordt dat ze het doen bij het nieuw aangesproken lezerspubliek. De laatste optiek schept zeker betere verkoopsmogelijkheden.

Ik besluit. In onze buitenlandse cultuurpolitiek dient het imago Vlaanderen duidelijk gesteld; Vlaanderen wenst hier zelf zijn bijdrage te leveren. Onze cultuurpolitiek dient bij voorrang Europees gericht. In het Europa der gemeenschappen dient Vlaanderen, in nauw contact met Nederland, zijn aanwezigheid duidelijk te stellen en zijn bijdrage te leveren tot het tot stand komen van dit Europa.

In de culturele wereldorganisaties wensen wij onze aanwezigheid te versterken opdat onze ideeën — ik denk hier bijvoorbeeld aan wat verband houdt met de ontwikkelingsprojecten — mede bepalend zouden zijn.

Mevrouw de Minister, Mijnheer de Minister, onze fractie was bijzonder gelukkig met het initiatief van de Cultuurraad. Zij is dan ook bereid in te gaan op elke suggestie waardoor aan het cultuurbeleid, zoals het gezien wordt door de Vlamingen, internationale gestalte wordt gegeven. (**Applaus bij de leden van de meerderheid**)

De Voorzitter. — De heer Jorissen heeft het woord.

De heer W. Jorissen (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, Mijnheer de Minister, geachte Collega's, ik zou me willen beperken in deze beknopte uiteenzetting tot de studie van het Nederlands in het buitenland en hierbij zou ik enkele vragen willen stellen. Allereerst

maak ik het onderscheid tussen de studie van het Nederlands als vreemde taal in het hoger onderwijs en de studie van het Nederlands als buitenlandse taal in het middelbaar onderwijs.

Voor het hoger en universitair onderwijs in het buitenland stellen we vast dat het Nederlands aan een 80-tal universiteiten over heel de wereld wordt onderwezen. Mijn vraag luidt hier, wat doet het Ministerie voor Nederlandse Cultuur hiervoor? Welke hulp wordt aan professoren en docenten geboden? Welke hulp genieten hun bibliotheken? Worden er studiebeurzen en hoeveel, ter beschikking gesteld van de buitenlandse studenten met het Nederlands als leervak, om hier bij ons hun kennis te komen vervolmaken?

Ik stel die vraag omdat we terzake middelen in overvloed hebben zo de zaak nationaal opnieuw wordt bekeken, en er een rechtvaardige verdeling van de kredieten zou komen. Wij stellen immers vast dat onze Franstalige universiteiten een paar duizend studenten gaan ronselen in economisch sterke landen van Europa of daarbuiten onder meer waar de numerus clausus bestaat.

Nu is het zo dat thans elke student ongeveer honderdvijftigduizend frank per jaar aan dit land kost. Deze buitenlandse studenten — ik druk erop — die niet tot de ontwikkelingslanden behoren, komen hier studeren en hun studie wordt betaald door gelden uit de nationale begroting en dus voor een groot deel door de Vlamingen bekostigd. Het doel van onze Franstalige universiteiten is hier zuiver een prestigepolitiek ten voordele van het Frans. Dan stel ik de vraag: waarom eist de Minister van Nederlandse Cultuur niet dat — voor wat de vreemde studenten betreft en de kredieten die daar mee gemoeid zijn — deze kredieten naar verhouding tot de bevolking worden verdeeld.

Voor ons mogen de Franstaligen hun prestigepolitiek voeren zoals zij die willen maar dan met hun geld en niet met het onze.

De verdeling van de kostprijs van deze buitenlandse studenten in België, tussen Vlamingen en Franstaligen zou ons onder meer de financiën verschaffen voor de verspreiding van de kennis van het Nederlands in het buitenland.

Zo zouden wij meer studiebeurzen ter beschikking kunnen stellen van die studenten die waar ook in het buitenland zich de moeite getroosten Nederlands te studeren. Ik denk anderzijds — vooral in het middelbaar onderwijs — aan het vraagstuk dat gesteld wordt voor het onderwijs van het Nederlands in grensgebieden van Vlaanderen en Nederland.

Zo in de Benelux-grensgebieden van West-Duitsland waar de belangstelling in het middelbaar onderwijs voor het Nederlands zeer groot is doch waar de vraag grotendeels onvoldaan blijft omdat er onvoldoende Duitse leerkrachten zijn die Nederlands kennen.

Op dit gebied moet het toch niet moeilijk zijn om met West-Duitsland tot een afspraak te komen door

er ofwel Nederlandstalige leerkrachten te plaatsen of door Duitse taalleraren in staat te stellen aan onze universiteiten de kennis van het Nederlands te verwerven of bij te werken.

Zuid-Vlaanderen of Noord-Frankrijk is een apart vraagstuk. Ik deel de mening niet van degenen die menen dat men het dialekt rustig moet laten uitserven. In de gemeenten waar nog Nederlands dialekt wordt gesproken zou men er moeten toe komen komen ook in het lager onderwijs het onderwijs van het Nederlands in te schakelen. Ten slotte wordt in Vlaanderen ook Frans onderwezen in de lagere school. En in Elzas-Lotharingen wordt naast Frans ook Duits onderwezen. Door besprekingen met de verantwoordelijke Franse kringen moet dit te regelen zijn. Frankrijk, dat zelf een krachtige cultuurpolitiek voert, zal ons standpunt wel begrijpen. Ik weet dat dit een gelijksoortige moeilijkheid zal meebrengen als die van de studie van het Nederlands als eerste vreemde taal wat thans in Frankrijk in het middelbaar onderwijs in theorie mogelijk is maar dat in de praktijk door een tekort aan leerkrachten die Nederlands kennen gewoonlijk niet uitvoerbaar is. Nochtans wensen vele jongeren in Noord-Frankrijk, waar de geest van het regionalisme sterke vorderingen maakt, Nederlands te leren. Alleen hebben ze de kans niet of niet in voldoende mate. Ook daar is het de taak van onze Minister van Nederlandse Cultuur om oplossingen te helpen uitwerken.

Verder veroorloof ik me de Minister te wijzen op de nieuwe belangstelling die voor het Nederlands groeit in Indonesië en eveneens wil ik wijzen op de groeiende wil tot studie van het Nederlands die de jongste jaren in het binnenland en wel in Duits-België is ontstaan.

Wij behoren niet tot degenen die het belang van het Nederlands in het buitenland overschatten. Die vindt men trouwens in Vlaanderen weinig of helemaal niet. Ik wou alleen wijzen op de onderschatting ervan want die is vrij algemeen bij ons en dit is kortzichtig omdat een taal van twintig miljoen mensen in het hart van West-Europa, in een streek waarvan het belang economisch en anderszins groeit, de moeite loont tot studie.

Het is bedroevend vast te moeten stellen dat buitenlanders dit beter inzien dan wij zelf en vooralsnog beter ook dan ons Ministerie van Cultuur.

(Applaus bij de leden van de Volksunie)

De Voorzitter. — De heer Minister van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwerking heeft het woord.

De heer R. Van Elslande (Minister van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwerking) (op **het spreekgestoelte**). — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, ik heb met bijzondere aandacht geluisterd

naar de verschillende betogen en ik stel met voldoening vast dat Regering en Cultuurraad zich op dezelfde golflengte bevinden.

Van verschillende zijden heeft men gewezen op de noodzaak van een „algemene, voldoende brede visie op een echt buitenlands cultureel beleid” — zoals de heer Vanackere het heeft uitgedrukt —, waarbij de buitenlandse culturele betrekkingen „continuïteit en stabiliteit” verwerven, geïnspireerd door volgende krachtlijnen: culturele integratie van Noord en Zuid, specifieke aandacht voor hen die leven in de Nederlandstalige diaspora, prioritaire actie in de ons omringende landen en tenslotte wisselwerking met andere cultuurgemeenschappen op basis van gelijkheid.

De Minister van Cultuur is, zoals u hebt kunnen opmerken, precies van deze overtuiging uitgegaan en ook mijn beleidnota en mijn verklaring tijdens het debat beamen dit volledig.

Zo heb ik gezegd dat onze culturele actie in het buitenland moet uitgaan van : „de natuurlijke drang tot uitbouw van een culturele gestalte, geschraagd op taal- en cultuurintegratie daar waar in een zelfde taal en cultuur wordt gedeeld, op intense samenwerking daar waar nauwe verwantschap aanwezig is, op zelfaffirmatie en wisselwerking in de betrekkingen met andere culturen”.

Het is daarbij beslist niet mijn idee, Mijnheer Vanackere, noch die van mijn administratie, dat „cultuurbeleid maar mogelijk en oorbaar zou zijn wanneer ook wederkerigheid is gewaarborgd”.

Integendeel, ik ben van mening dat onze culturele actie in het buitenland geenszins moet beperkt zijn tot culturele akkoorden. Overigens is dit nu ook niet het geval. De buitenlandse culturele actie uit zich op een vrije, unilaterale wijze, zonder aan gelijkwaardige tegenprestaties gebonden te zijn. Het is met name precies het Ministerie van Buitenlandse Zaken dat voor het overgrote deel deze unilaterale actie voert, via onze diplomatieke posten en onze culturele attachés. Uw stelling kan dus moeilijk „ondiplomatisch” klinken, te meer daar onze diplomaten met de culturele akkoorden, hun inhoud, werking en bestedingen in de praktijk maar weinig te zien hebben. Dit is in ons huidige systeem namelijk de zaak van de Minister van Cultuur.

Dat in de wereld het cultureel verkeer tussen de naties zich nu richt op „hogere humanitaire doeleinden”, zoals ik het heb uitgedrukt in mijn beleidsnota, in plaats van beperkt te blijven tot, wat onze Duitse bureaus noemden, „Selbstdarstellung” en „Uebertragung eigener Kultur auf Partnerländer” lijkt mij trouwens eerder een pluspunt.

De heer Van In heeft ook verklaard dat geen buitenlands beleid mogelijk is zonder volwaardige autonomie van onze gemeenschap — hierbij uitdrukking gevend aan ons aller gevoelens.

Hij heeft wellicht ook niet helemaal ongelijk wanneer hij vaststelt dat ik in mijn nota „kritisch sta” tegenover de stof die ik — zoals hij zegt — „moet

opdissen". Inderdaad, het is mijn bedoeling geweest realistisch en zakelijk te zijn, en dit realisme heeft mij ertoe gebracht te erkennen dat het weinig betekenis heeft over buitenlands cultureel beleid te spreken of aan buitenlands cultureel beleid — een overwogen en dynamisch beleid — te denken, zolang men in een situatie verkeert waarin men voor dat beleid niet eens over een handelbaar instrument beschikt.

Daarom, wilde mijn nota inderdaad geen beleid uitstippelen en bevat ze geen allusie op de Nederlands-talige emigranten.

Overigens, indien de Cultuurraad werkelijk een volledig beeld wil hebben van onze culturele betrekkingen met het buitenland, dan moet hij niet alleen de Ministers van Buitenlandse Zaken en van Cultuur raadplegen, maar ook de Ministers van Nationale Opvoeding, van Wetenschapsbeleid, van Economische Zaken, van Volksgezondheid en misschien nog anderen.

De heer G. Van In. — Dat betwisten wij niet.

De heer R. Van Elslande (Minister van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwerking). — Hier ligt precies het probleem.

Ik heb dus dit probleem bij prioriteit en bij uitsluiting van alle andere beschouwingen willen aansnijden, omdat het de *conditio sine qua non* is van een beleid voor onze gemeenschap. Wij hebben behoefte aan een geëigend instrument voor de buitenlandse culturele betrekkingen. Niet een instrument geëigend aan elke Cultuurraad, maar een instrument geëigend aan elke cultuurgemeenschap. Sommigen hebben hier de mogelijkheid geopperd van een specifiek orgaan, dat de emanatie zou zijn van de Cultuurraad. Deze idee werd naar voren gebracht, onder meer door de heer Coppieters, die er echter onmiddellijk aan toevoegde dat hij de formule niet op zak had. En ik kan dat best begrijpen. Een dergelijke formule is inderdaad **grondwettelijk** en praktisch onrealiseerbaar.

Wij moeten realistisch en logisch blijven.

Het is duidelijk dat de Cultuurraden, organen van autonomie, maar wetgevende en delibererende organen, geen executief kunnen hebben, naast het algemeen uitvoerend orgaan dat de internationale betrekkingen onderhoudt. In alle staatsstructuren, zelfs in de meest volstrekt federalistische, zijn de buitenlandse betrekkingen de bevoegdheid van de eenheidsorganen, en niet van de deelstaten. **Zoniet** staat men niet meer voor autonomie, maar voor onafhankelijkheid. Nu zal men wel „pour les besoins de la *cause*” beweren dat buitenlandse culturele betrekkingen geen deel uitmaken van het buitenlands beleid, en allerlei juridische spitsvondigheden bedenken om toch maar te bewijzen dat de Minister van Buitenlandse Zaken zich kan ontlasten van de culturele betrekkingen met het buitenland. Men kan echter niet buiten de werkelijkheid en buiten het

universeel geldende staatsrecht. Buitenlandse culturele betrekkingen zijn buitenlandse betrekkingen, maken deel uit van het algemeen buitenlandse beleid, moeten onderhouden worden door de **uitvoerende** macht voor het algemeen beleid, en, binnen dit raam, door het executief orgaan aangewezen voor de betrekkingen met het buitenland, de Minister van Buitenlandse Zaken.

De Cultuurraden hebben een normatieve functie: (regelen bij decreet), zij hebben een functie van controle (de Ministers horen, vragen stellen, enquête voeren), maar zij hebben geen fiscale bevoegdheid (hun kredieten worden hun toebedeeld door het Parlement), geen reglementaire bevoegdheid (het hoort aan de Koning toe de nodige reglementen en besluiten te nemen ter uitvoering van de beslissingen genomen door de Cultuurraden) en zij hebben evenmin een eigen orgaan voor de uitvoering van hun beslissingen (het is de Regering van de Belgische Staat en haar Administratie die hiertoe geroepen is). Op het vlak van de internationale betrekkingen blijft de Koning het exclusief orgaan van uitvoering, ook van decreten genomen inzake internationale culturele samenwerking, en blijft de functie van het Executief grondwettelijk volledig behouden.

Men kan dus geen specifiek orgaan opzetten dat slechts een emanatie van de Cultuurraad zou zijn en niet direct of indirect deel zou uitmaken van het Algemeen Executief van de Staat.

Ook in de praktijk is een dergelijke idee niet realiseerbaar, want betrekkingen met het buitenland verlopen, zoals u wel weet, via een hiertoe specifiek uitgebouwd apparaat, het Departement van Buitenlandse Zaken met de eraan verbonden diplomatieke apparatuur, en volgens internationale normen en regels, waarvan niet kan worden afgestapt. Een specifiek orgaan zou dus over dezelfde apparatuur moeten beschikken en volgens dezelfde normen en regels moeten functioneren, wat precies geen kleinigheid is.

Maar tenslotte, Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, kan men zich afvragen of dit alles geen nutteloze vitterij is. Wat telt is dat het buitenlands cultureel beleid van elke cultuurgemeenschap in ons land zich volwaardig kan realiseren. Indien de buitenlandse culturele betrekkingen binnen de verantwoordelijkheid van de Minister van Buitenlandse Zaken vallen, dan is het zijn taak het nodige te doen om dit waar te maken.

Dit is mijn opzet: ik heb hierover trouwens reeds ruggespraak gehouden met de Minister van Cultuur. Een orgaan voor onze buitenlandse culturele betrekkingen moet op de eerste plaats een orgaan zijn dat beantwoordt aan de eigenheid van de twee grote cultuurgemeenschappen in ons land; dus een orgaan dat in zijn opzet en in zijn structuur de culturele autonomie uitdrukt. Het moet anderzijds een orgaan zijn dat past in het kader van de administratieve structuren en beantwoordt aan vereisten

van doelmatigheid, handelbaarheid, concentratie in de middelen en bevoegdheden, directheid in de besluitvorming en in de uitvoering, kortom een orgaan dat een moderne aanpak mogelijk maakt. Dit doet ons automatisch denken aan autonome cellen, opgericht in het actueel executief bestel, autonome instituten of commissariaten-generaal voor Buitenlandse Culturele Betrekkingen, of hoe men het ook wil noemen, — één voor de Nederlandse cultuurgemeenschap, één voor de Franse. De behartiging van de zaken van gemeen belang voor beide gemeenschappen en van de zaken van de Duitse culturele gemeenschap in ons land, kunnen we hier voorlopig buiten beschouwing laten.

1. Deze instituten of commissariaten-generaal zouden in de plaats treden van al de Departementen die tot nu toe met buitenlandse culturele aangelegenheden begaan zijn: Cultuur, Buitenlandse Zaken, Nationale Opvoeding, Wetenschapsbeleid, enz.

2. Zij zouden instaan voor het behartigen van de culturele betrekkingen in al de sectoren van het internationaal verkeer : artistieke manifestaties, onderwijs en opvoeding, culturele en socio-culturele activiteiten, wetenschapsbeleid, enz. Die bevoegdheid zou niet limitatief zijn, in die zin dat indien nieuwe sectoren ontstaan, de commissariaten-generaal daarover automatisch de bevoegdheid zouden verkrijgen.

Om redenen van efficiëntie, zouden de Voorlichting en de Ontwikkelingshulp, waarvoor reeds specifieke organen bestaan, vooralsnog buiten beschouwing worden gelaten.

3. Om de autonomie van elk commissariaat-generaal te waarborgen, zouden zij de vorm aannemen van Organismen van Openbaar Nut (categorie B van de wet van 16 maart 1954) en derhalve beschikken over een eigen rechtspersoonlijkheid, eigen vermogen en eigen financieel beheer.

4. De essentiële opdracht van deze commissariaten-generaal zou er in bestaan het cultuurbeleid met het buitenland te ontwerpen, te financieren en uit te voeren.

a) De conceptie van het beleid zou gebeuren in de raad van beheer, door de commissaris-generaal en zijn administratie en door technische adviescommissies, opgericht op een ad hoc basis voor elke belangrijke vaksector.

Daar rechtstreekse participatie, zowel van de cultuurgemeenschap zelf als van haar emanaties onontbeerlijk is in het concipiëren van het beleid, zou de raad van beheer zodanig samengesteld worden dat hij vertegenwoordigers telt van de betrokken Departementen, leden van de Cultuurraad, voor zich persoonlijk, prominenten uit de belangrijkste sectoren van het cultureel en maatschappelijk leven en misschien nog anderen. Hij zou dus een brede waaier moeten bevatten

van onafhankelijke prominenten en vakmensen, die geroepen zijn om de wensen en inzichten van de cultuurgemeenschap te verwoorden en uit te werken.

De technische adviescommissies zouden op een gelijkaardige leest worden geschoeid en bestaan uit vakspecialisten per sector. Zij moeten de commissaris-generaal en zijn administratie adviseren in de keuze en in de uitwerking der projecten, hetzij op verzoek, hetzij op eigen initiatief.

b) Voor de tenuitvoerlegging van de ontworpen politiek zal het commissariaat-generaal gemachtigd zijn vrij en rechtstreeks te corresponderen en betrekkingen te onderhouden in binnen- en buitenland. Het versassingskanaal van Buitenlandse Zaken voor de betrekkingen met het buitenland zou in deze veronderstelling geen reden van bestaan meer hebben.

In het buitenland wordt de uitvoering verzekerd door de diplomatieke posten, al dan niet voorzien van culturele attachés. Ook de betrekkingen met deze posten kunnen dan rechtstreeks onderhouden worden, en niet meer via Buitenlandse Zaken, op dezelfde manier als bijvoorbeeld de betrekkingen tussen de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel en de diplomatieke posten geregeld zijn. In dit systeem zouden de culturele attachés op de Ambassades derhalve in direct contact zijn met hun opdrachtgever, wat zowel de realisatie van het ontworpen beleid, als het initiatief van de culturele attachés zelf, zou ten goede komen.

Overigens kan dit eveneens de gelegenheid zijn om aan de ombouw te denken van de culturele vertegenwoordiging in het buitenland tot ware culturele zendingen, bijvoorbeeld in de landen waar ons cultureel verkeer of de culturele belangstelling dit rechtvaardigen. Er kan ook gedacht worden aan culturele zendingen die van uit een bepaalde standplaats de belangrijkste landen zouden **bestrij** ken.

Tenslotte zal ook moeten worden gedacht aan het statuut, de functie en de rol van de culturele attaché. Daarbij moet rekening worden gehouden met de vereisten van de culturele autonomie en de mogelijkheid voor deze functie, eventueel op niet-diplomaten een beroep te doen.

c) De buitenlandse culturele actie zou gefinancierd worden door een cultureel fonds waarover elk commissariaat-generaal zou beschikken.

Het principe is dat elke cultuurgemeenschap haar eigen fondsen oplevert, voorwaarde voor een eigen, vrije, autonome actie. A priori zou dus het cultureel fonds van elk commissariaat-generaal gestijfd worden via de overeenstemmende Cultuurraad. De grondwet heeft evenwel de Cultuurraden niet bevoegd verklaard voor al de culturele activiteiten die met het buitenland te maken hebben. Zo ontsnappen — alleszins

op het binnenlands vlak — het geheel van de wetenschapszaken en een groot deel van de onderwijskwesties aan deze bevoegdheid. Toch zou het internationale aspect van deze aangelegenheden aan de commissariaten-generaal moeten worden toevertrouwd.

De culturele fondsen zullen dus gestijfd worden door een combinatie van enerzijds subsidies, verleend door de Departementen die hun kredieten rechtstreeks van het Parlement verkrijgen, (bijvoorbeeld Buitenlandse Zaken en Wetenschapsbeleid) en anderzijds een dotatie, verleend door de betrokken Cultuurraad, hetzij rechtstreeks, hetzij onrechtstreeks via het overeenstemmend Ministerie van Cultuur.

Verder zou het cultureel fonds aangevuld kunnen worden door :

- bijdragen van particuliere personen en lichamen ;
- erfstellingen, giften en legaten;
- opbrengsten van bezittingen;
- en andere baten.

Het cultureel fonds zal dienen om de werkzaamheden te financieren. In dit opzicht zouden we er kunnen aan denken uit de „Begroting der Gemeenschappelijke Zaken ” de kredieten voorzien voor „ Culturele Fondsen ten behoeve van de culturele akkoorden” weg te hevelen.

Er zullen in de werking en in de bestedingen van deze culturele akkoorden inderdaad hervormingen moeten worden doorgevoerd om voortaan aan elk commissariaat-generaal — elke cultuurgemeenschap — een autonoom beleid en een autonome financiering te verzekeren. De culturele akkoorden moeten tot de notie van „kaderakkoord” worden teruggebracht. De programma's die er de uitdrukking van zijn, moeten worden onderworpen door elk van de commissariaten-generaal, op grond van een eigen, algemene en geplande cultuurpolitiek en niet langer meer door autonoom optredende en onder elkaar niet gecoördineerde gemengde commissies. Deze laatste zullen derhalve eveneens in hun werking en in hun samenstelling wijzigingen moeten ondergaan.

Alleszins zal het aan de commissariaten-generaal moeten toekomen, voorzitterschap en secretariaat van deze commissies op zich te nemen naar een verdeelsleutel die met de respectieve belangensferen rekening houdt.

In de samenstelling van de onderscheiden commissies zal er nochtans moeten voor gewaakt worden dat elk commissariaat-generaal telkens volledige zeggenschap heeft.

5. Het buitenlands cultureel beleid raakt twee beleidspolen: het buitenlands politiek beleid en het cultureel beleid.

Voor het cultureel beleid is gezorgd door de op-

richting van de commissariaten. Het buitenlands politiek beleid blijft onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Buitenlandse Zaken. Buitenlandse Zaken zal de oriënteringen bepalen en deze ter kennis brengen van de commissariaten, ten einde te verzekeren dat het door hen gevoerde beleid geen afbreuk doet aan de algemene buitenlandse politiek. Bovendien zal de Minister van Buitenlandse Zaken in de schoot van de raad van beheer beschikken over een regeringscommissaris met de gebruikelijke opschortingsbevoegdheid. Anders gezegd: de voorgedij van de Buitenlandse Zaken gaat uitsluitend over de politieke opportuniteit.

Gevaar dat het cultureel beleid, door het commissariaat ontworpen, niet zou stroken met de inzichten van de Minister van Cultuur of van andere vakministeries, lijkt weinig waarschijnlijk, aangezien deze Departementen rechtstreeks deelnemen aan de beleidsconceptie via hun afgevaardigden in de raad van beheer en in de technische adviesorganen. Het is nochtans eveneens noodzakelijk ook aan de Minister van Cultuur — en misschien aan die van van Nationale Opvoeding — een Regeringscommissaris toe te kennen met dezelfde opschortingsbevoegdheid. Deze voorgedij geldt dan de inhoud zelf van het cultureel beleid.

6. De beleidspool buitenlandse politiek komt vooral aan bod in de multilaterale intergouvernementele samenwerking (UNESCO, NAVO, EEG en andere). In mijn verklaring bij de aanvang van het debat heb ik gewezen op de zeer bijzondere aspecten en implicaties van deze multilaterale werkzaamheden. Al is de materie van culturele aard, de context is vaak politiek zeer zwaar geladen en doorweven met elementen van buitenlands beleid, internationale politiek en ontwikkelingssamenwerking.

Hoewel de inhoud van het beleid door de commissariaten-generaal wordt aangebracht, blijft het onderhouden van deze multilaterale betrekkingen een aangelegenheid voor het Departement van Buitenlandse Zaken. Om deze reden wellicht valt ook in de landen die over specifieke organismen beschikken voor de buitenlandse culturele betrekkingen, deze materie niet onder hun bevoegdheid. Dit geldt zowel voor de British Council in het Verenigd Koninkrijk, de Mittlerorganisationen, het Goethe Instituut, Inter Nationales, D.D.A. enz. in Duitsland, als voor Pro Helvetia in Zwitserland. Dit is en blijft de taak van Buitenlandse Zaken.

De commissariaten-generaal zouden dus alleen belast worden met de bilaterale betrekkingen, wat overigens allerminst een samenwerking tussen verscheidene staten belet. De culturele integratie van het Nederlandse taalgebied, al omvat het mogelijkwijze naast Vlaanderen en Nederland, ook Suriname en zelfs Noord-Frankrijk, is geen multilaterale intergouvernementele samenwerking. Dit laatste beperkt zich tot een samenwerking in internationale organismen met universele roeping zoals

UNESCO of tot een samenwerking in het kader van multilaterale organisaties die nog andere dan culturele doeleinden nastreven, zoals de Benelux, de NAVO of de E.E.G.

Maar alleszins dienen, zoals gezegd, de commissariaten-generaal in deze aangelegenheden de vak-kennis bij te brengen. Hun rol zal erin bestaan op te treden als technisch adviesorgaan en als uitvoerings-agent, in die sectoren die onder hun bevoegdheid vallen.

Aldus zijn de commissariaten verantwoordelijk voor de samenwerking met de andere vakministeries, maken zij deel uit van de Belgische delegatie op de internationale bijeenkomsten als technisch adviseur en kunnen zij, op instructie van Buitenlandse Zaken, zorg dragen voor de uitvoering en de financiering van de beslissingen genomen in de schoot van deze organisaties.

Het systeem dat ik in brede lijnen heb geschetst, is uiteraard voor alle mogelijke verdere precisering en herziening vatbaar. Ik meen nochtans dat het aan de grondvereisten voor een doelmatige structuur beantwoordt. De op te richten organismen bieden inderdaad volgende voordelen :

- een globale bevoegdheid die de beleidsconceptie, de financiering en de uitvoering in één hand verenigt,
- een directe verbinding met de gemeenschap en met het cultureel milieu,
- zij kunnen zelf de akkoorden ontwerpen, beheren en financieren en de werking van de gemengde commissies op zich nemen,
- rechtstreeks contact met de culturele vertegenwoordiging in het buitenland.

Met andere woorden, door een globaal inzicht, eigen middelen en een eigen uitvoeringsapparaat met moderne werkmethode, zal een werkelijk dynamisch beleid mogelijk zijn.

Anderzijds zijn de voorgestelde organismen een ware en volwaardige uitdrukking van de culturele autonomie op het vlak van de buitenlandse betrekkingen : als organismen van openbaar nut, met eigen rechtspersoonlijkheid, eigen beheer en eigen vermogen, zijn zij in staat door rechtstreekse participatie van alle emanaties van deze **cultuurgemeenschap** — Cultuurraad, culturele milieus, vakministeries — een aan de cultuurgemeenschap geëigend beleid te ontwerpen, te financieren en uit te voeren.

Tenslotte, doordat zij niet onder het hiërarchisch gezag, maar wel onder het toezicht van de Minister van Buitenlandse Zaken zijn geplaatst, komen zij vóór als een voor iedereen aanvaardbare uitdrukking van de eenheid van de Staat naar buiten.

Een dergelijke vernieuwing in de sector van de uitvoerende macht kan slechts ten volle vruchten afwerpen indien zij gebeurt in samenwerking met de organen van de normatieve functie.

En in dit opzicht lijkt mij inderdaad een belangrijke rol te zijn weggelegd voor een Commissie buitenlandse culturele betrekkingen die uw Cultuurraad zou overwegen op te richten.

Behalve haar specifieke opdracht, die erin bestaat de teksten voor te bereiden van de decreten die de Cultuurraad in overweging zou moeten nemen, zou een dergelijke commissie eveneens ons internationaal cultureel beleid van dichtbij kunnen volgen, advies uitbrengen en suggesties formuleren ten behoeve van de uitvoerende macht en van de commissariaten-generaal. Aldus zou een permanente dialoog ontstaan die het cultureel beleid van de gemeenschap alleen maar kan preciseren en verrijken.

Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, hoewel de structurele problemen mijn hoofdzorg uitmaken wil ik toch niet nalaten enkele inhoudelijke beleids-punten te belichten waarover door sprekers vragen werden gesteld of suggesties gemaakt.

1. Op de eerste plaats is er de versteviging van de culturele banden met de Nederlandstalige landgenoten in de vreemde.

Diverse sprekers, de heren Vanackere, Van In en Van Waterschoot hebben hierop sterk aangedrongen, en met reden. Ik kan de achtbare senatoren verzekeren dat reeds heel wat gedaan wordt om deze verbondenheid aan te moedigen.

Dit gebeurt allereerst in de vorm van een directe financiële hulp ten voordele van culturele activiteiten georganiseerd door landgenoten in het buitenland. Mijn Departement komt dan, via onze diplomatieke posten, tussenbeide om dergelijke activiteiten financieel mogelijk te maken. Dit was onlangs nog het geval in Buenos Aires, in Kinshasa en in Pretoria.

Verder verleent Buitenlandse Zaken ook financiële hulp en dienstbetoon aan de „bemiddelende diensten” zoals u ze noemt, bijvoorbeeld een jaarlijkse subsidie aan de vereniging „België in de Wereld”. Ook werden reeds in het verleden voordrachten van de secretaris-generaal van deze vereniging in het buitenland gesubsidieerd, en wordt algemeen praktische en materiële hulp geboden, zoals bijvoorbeeld bij de jongste expositie „Vlaamse kunstenaars in het buitenland”. Deze financiële inspanningen gaan gepaard met allerlei hulp en voorlichting. Onze landgenoten bekomen van Buitenlandse Zaken, op hun verzoek, boeken, films, diaposities en documentatie alleraard. Zij worden zoveel mogelijk betrokken bij alle Belgische manifestaties, hun initiatieven worden gesteund.

Maar dikwijls zijn het onze emigranten zelf die de taak niet vergemakkelijken. Men kan hen inderdaad niet helpen en steunen indien zij zich niet laten kennen — wat vaak voorvalt.

Zo zouden veel meer landgenoten dan thans het geval is kunnen genieten van de cursussen Nederlands die wij op een permanente basis hebben ingericht te Parijs, Rijsel, Londen, Washington,

Buenos Aires, Genève, Mexico en eertlang te Tunis. Natuurlijk kan steeds meer worden gedaan. Het is, zoals altijd, een kwestie van middelen, maar ik kan u wel toezeggen dat onze emigranten niet aan hun lot worden overgelaten en integendeel zoveel mogelijk worden ingeschakeld in ons nationaal en cultureel leven in het land van diaspora waar zij zich bevinden.

2. De heer Vanackere heeft speciale aandacht gevraagd voor Engeland en Ierland en voor Noord-Frankrijk. Inderdaad, de E.E.G. brengt Engeland en Ierland nu dichterbij ons. Met Ierland is overigens een cultureel akkoord in voorbereiding. Dit zal een eerste aanloop zijn tot hechte contactname en wisselwerking met de Gaelische cultuur en meteen ook een middel worden om de banden nauwer aan te snoeren met de talrijke landgenoten die in Ierland verblijven — vooral Vlamingen geëmigreerd na de 2e wereldoorlog.

Met het Verenigd Koninkrijk lopen de uitwisselingen uiteraard sinds jaren en dit vooral in het kader van het cultureel akkoord. Maar hier zou misschien het „samen uit, samen thuis” van de heer Vanackere niet helemaal misstaan. Onze culturele uitstraling in Groot-Brittannië is inderdaad in grote mate afhankelijk van de hulp en van de bereidheid van de British Council, waarover Groot-Brittannië al zijn buitenlandse culturele betrekkingen, zo naar buiten als naar binnen, laat verlopen.

In de schoot van onze Ambassade te Londen bestaat een culturele dienst — waarvan terloops gezegd de huidige titularis een Vlaming is. Onze culturele attaché werkt daar met fondsen — zeer beperkte fondsen weliswaar — die hem door Buitenlandse Zaken ter beschikking worden gesteld en die hem in staat stellen lokale initiatieven te steunen of uit te lokken en manifestaties op kleinere schaal te organiseren. Aldus werden in het onmiddellijke verleden verschillende exposities van Belgische kunstenaars georganiseerd, kwamen Belgische ensembles optreden, en werden folkloristische groeperingen naar Groot-Brittannië overgebracht. Dit alles buiten het cultureel akkoord. Voor meer planmatige actie van betekenis is de culturele attaché echter aangewezen op de instemming, de hulp en de financiering van onze vakministeries, zoals ik het in mijn algemene situatieschets heb kunnen toelichten. De actie van onze culturele attaché spitst zich ingevolge deze omstandigheden toe op de voorlichting, de culturele voorlichting, waarvoor Buitenlandse Zaken een uitgebreid en degelijk materiaal ter beschikking stelt. Speciaal ook gaat de belangstelling van onze culturele attaché te Londen uit naar al de kwesties die verband houden met de uitbouw van de Neerlandistiek in Groot-Brittannië waarover de heer Diegenant ook heeft gesproken. Onlangs nog financierde de culturele attaché een voordrachtenreis van één onzer beste neerlandici.

Er mag ook worden aangestipt dat op onze Ambas-

sade te Londen een cursus Nederlands wordt gegeven ten behoeve van alle belangstellenden.

De toetreding van Groot-Brittannië tot de E.E.G. heeft ook belangrijke gevolgen op het vlak van de culturele samenwerking. Groot-Brittannië wil nu bewust het zwaartepunt van zijn buitenlandse culturele activiteiten leggen in West-Europa. Het Duncan-report van 1969 wijdt daaraan heel wat beschouwingen.

Deze nieuwe oriëntatie vindt onder meer haar uitdrukking in een actieve belangstelling voor de jeugduitwisselingen waarover de heer Jorissen onlangs nog heeft gesproken, en ook voor de stedelijke gemeenteverbroederings; één en ander nu beheerd door het Foreign Office en voor de uitvoering toevertrouwd aan de British Council. In 1972 besliste de Britse Regering aldus een bedrag van zes en half miljoen pond te besteden, over een periode van vier jaar, aan de „verdere ontwikkeling van de culturele betrekkingen met Europa” met nadruk op het jeugdwerk.

Dit heeft alvast geleid in de betrekkingen met België tot het opdrijven van de uitwisselingen van hoogleraren en van juristen. In de Subcommissie voor jeugduitwisselingen van het Cultureel Akkoord hebben onze Britse vrienden verder ook van een nieuwe aanpak getuigd, al heeft dit tot nu toe bij ons nog niet geleid tot daadwerkelijke realisaties. Ik geloof dat wij voor deze evolutie volkomen open moeten staan en beseffen dat in deze vorm van cultureel contact grote mogelijkheden liggen. Ik wil de hoop uitspreken dat deze zes en half miljoen pond die de Britse Regering wil besteden, ook een merkbaar weerslag zullen hebben op de culturele betrekkingen tussen onze beide landen.

3. De speciale belangstelling die de landen van Nederlandse Cultuur betonen voor Noord-Frankrijk, uit zich in verschillende initiatieven, waaraan ook het Departement van Buitenlandse Zaken actief deelneemt.

Op het officiële vlak wordt in het kader van het Cultureel Akkoord met Frankrijk heel wat aandacht besteed aan deze problematiek onder meer in de Subcommissie voor uitwisselingen waarin de aangrenzende Provincies, dus ook West-Vlaanderen, vertegenwoordigd zijn.

In de sedert 1970 opgerichte Regionale Commissie West-Vlaanderen-Henegouwen-Nord-Pas de Calais, voorgezeten door de Gouverneurs en Prefecten van de betrokken Provincies en Departementen, worden de problemen van ruimtelijke ordening, economische en sociale ontwikkeling in deze gebieden, in gemeen overleg bestudeerd. Deze Commissie formuleert suggesties en maakt wensen over aan het centraal bestuur. Sedert recente datum zijn nu ook de culturele aangelegenheden in het werkprogramma van deze, overigens uitstekend functionerende, Regionale Commissie opgenomen.

Er bestaat dus wel degelijk een specifiek Vlaamse

inbreng en onze provincies kunnen over deze beide kanalen met vrije armslag de nauwe verstandhouding bevorderen.

Mijn Departement is actief ingeschakeld in de uitstraling van de Nederlandse cultuur in Noord-Frankrijk. Sedert jaren schenken wij geregeld een belangrijke voorraad Nederlandse boeken en leermateriaal aan de scholen middelbaar onderwijs, voor het taalonderwijs Nederlands en als eindejaarsprijzen voor de leerlingen Nederlands.

Naast het lectoraat Nederlands op de rijksuniversiteit te Rijsel — dat slechts tot een volwaardige leerstoel kan worden uitgebouwd mits akkoord van de betrokken universiteit en van de Franse autoriteiten — heeft mijn departement ook, zoals reeds gezegd, taalcursussen Nederlands geïnitieerd die gehouden worden in de lokalen van het „Werk der Vlamingen” te Rijsel, een sociaal-culturele privé-instelling van caritatieve aard die door mijn departement, en ook door de provincie West-Vlaanderen, financieel flink wordt geholpen. Dit „Werk der Vlamingen” bekommert zich om het lot van onze oudjes in Noord-Frankrijk, Vlaamse arbeiders en emigranten van weleer.

Maar zoals steeds valt er nog veel meer te doen. Privé-organismen houden er zich mee bezig — en wij vragen niet liever dan hen een helpende hand toe te steken —, en ook in het kader van het Belgisch-Nederlands Cultureel Akkoord is de belangstelling voor Noord-Frankrijk niet gering.

Plannen en suggesties echter stuiten vaak op praktische moeilijkheden.

Het uitwisselen van leraren bijvoorbeeld dat thans rechtstreeks geschiedt tussen hogescholen, hangt voor de leraren middelbaar onderwijs af van het akkoord van de Franse partner. Leerbevoegdheid in het buitenland hangt niet alleen af van het effectus civilis maar van de nationale vestigingsvoorwaarden, waarbij de nationaliteitsvereiste een probleem is. De vrijstelling van de **nationaliteitsvereiste** is een kwestie waarover elke nationale overheid beslist. In ons land wordt deze vrijstelling verleend niet door een Ministerieel maar door een Koninklijk besluit, en individueel per geval.

Pogingen zijn ondernomen om in het kader van het Verdrag van Rome het vrije vestigingsrecht te concretiseren. De jongste uitspraak van het Hof met betrekking tot de nationaliteitsvereiste ten aanzien van bepaalde vrije beroepen, opent misschien de weg tot een meer algemene en meer soepele regeling.

Alleszins ijveren wij om op het bilaterale vlak te bekomen wat multilateraal nog niet is gerealiseerd. Met Nederland werden concrete resultaten bereikt, maar met Frankrijk nog niet.

Een Nederlands Instituut te Rijsel zou misschien wel een stimulans kunnen betekenen in de uitstraling van onze Nederlandse Cultuur in Noord-Frankrijk. Bij het inwinnen van de steun van de Nederlandse overheid hiervoor mag echter niet worden vergeten

dat Nederland reeds een instituut heeft te Parijs. En instituten zijn duur.

Ik ben niet principieel gekant tegen instituten. In sommige landen, Groot-Brittannië bijvoorbeeld, loopt men niet erg warm voor instituten, omdat men van oordeel is dat een culturele penetratie veel efficiënter wordt gerealiseerd met behulp van de bestaande lokale structuren dan via een alles bij elkaar toch wel ietwat kristalliserende instelling, die de culturele activiteit binnen de muren van een bepaald gebouw, en al te dikwijls vooral binnen de enge grenzen van een zeer bepaald publiek insluit. Deze bewering is niet ongegrond.

Instituten zijn verantwoord wanneer het taalondericht als substratum dient — en dat is precies het geval voor haast alle instituten ter wereld —, maar een dergelijk taalonderricht moet dan aan een brede belangstelling beantwoorden. Instituten worden nooit gebruikt voor culturele manifestaties van formaat : grote tentoonstellingen, concerten en dergelijke. Geen instituut kan hiervoor de nodige infrastructuur opbrengen, noch de lokalen, noch het publiek, enz..

Hun nut ligt dus vooral in een bibliotheek, in kleine receptievertrekken, in een projectiezaal, om **gezelschapscontacten** te verwekken. Het moet dus, als regel, worden afgewogen, geval per geval, of de kosten die met dergelijke instellingen gepaard gaan, wel in verhouding zijn tot het beoogde doel.

Dit gesteld zijnde, dient wel gebruik te worden gemaakt van de mogelijkheden die zich bieden : het Nederlands Instituut te Parijs en ons Belgisch Huis te Keulen zijn er een voorbeeld van. Het eerste is een privé-legaat, het tweede een gebouw dat reeds aan de Belgische Staat toebehoorde en ook voor andere doeleinden wordt gebruikt, zodat de kosten aanzienlijk gedrukt kunnen worden. De **Nederlands-Belgische samenwerking** in deze instituten is reeds een realiteit.

4. De heer Coppieters heeft uitleg gevraagd over de UNESCO.

a) Wie is bevoegd voor de UNESCO : Cultuur, Buitenlandse Zaken of Nationale Opvoeding?

Het antwoord is: met zijn drieën, en om meer precies te zijn : met zessen : Buitenlandse Zaken, de twee Ministers van Nationale Opvoeding, de twee Ministers van Cultuur en de Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid. In voorkomend geval kunnen overigens nog andere bewindslieden betrokken zijn, bijvoorbeeld Economische Zaken en Justitie.

b) Natuurlijk rijst hier een ernstig probleem van coördinatie, te meer daar de Nationale UNESCO-Commissie, opgericht in 1948 en dus afgestemd op omstandigheden van dat ogenblik, in de praktijk niet meer beantwoordt aan de vereisten en derhalve haar taak haast niet meer kan vervullen.

Deze functie bestaat erin een consultatieve rol te

vervullen bij de nationale delegatie ter voorbereiding van de algemene conferenties in de UNESCO, en bij de regering; en verder als verbindingsorgaan te fungeren voor alle kwesties die de UNESCO aanbelangen.

Welnu, enerzijds zijn in de loop der jaren de activiteiten in de UNESCO geweldig ontplooid en anderzijds werd bij ons de culturele autonomie ingevoerd.

Het is dus nodig deze Nationale Commissie, die oorspronkelijk afhankelijk was van het toenmalige Ministerie van Onderwijs en bijvoorbeeld onder haar leden theoretisch nog een vertegenwoordiger van de Minister van Koloniën telt, maar daarentegen niet voorziet in inspraak van het Algemeen Bestuur van Ontwikkelingssamenwerking, aan deze nieuwe gegevens aan te passen. En daar is men nu mee bezig.

Er zal rekening worden gehouden én met de culturele dualiteit én met de noodzakelijke coördinatie zowel binnen elke cultuurgemeenschap als in het internationale verkeer.

Dit zou een eerste aanloop kunnen zijn voor een betere coördinatie in de werkwijze van alle instanties die bij de UNESCO-activiteiten worden betrokken. De situatie op dit vlak is inderdaad in de huidige stand van zaken bijzonder *exemplatief* voor de algemene structuurconflicten waarin wij ons bevinden, en verdere oplossingen zullen dus ook in grote mate gezocht moeten worden in lijn met de algemene herstructureringen die wij overwegen voor onze buitenlandse culturele betrekkingen.

Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, hiermede wil ik besluiten. Ik heb misschien niet op alle vragen geantwoord en alle punten aangeraakt maar ik ben gaarne bereid schriftelijk nadere gegevens te verstrekken indien hiertoe de wens en de aanleiding bestaat.

Dit geldt eveneens voor de concrete vragen door de heer Diegenant gesteld in verband met de UNESCO en de ambtenaren die terbeschikking worden gesteld van deze instelling.

Sommige kwesties kunnen overigens niet onmiddellijk worden beantwoord en met name de bedoelingen die de Regering heeft ten aanzien van artikel 59 van de Grondwet, alinea 2, paragraaf ter, inzake de verwezenlijking van de bevoegdheden van de Cultuurraden op het vlak van de internationale verdragen. U weet dat dit geen eenvoudige kwestie is, daar komen allerlei juridische en grondwettelijke problemen bij kijken — waarover overigens de heer Calewaert uitvoerig heeft uitgeweid, en waaromtrent ook nog andere instanties hun visie hebben bekendgemaakt — ik denk hier aan het zo pas uitgebrachte memorandum van C.A.C.E.F. Het komt aan de Regering toe ter zake de gepaste initiatieven te nemen. Dit werd overigens uitdrukkelijk in het vooruitzicht gesteld in de Regeringsverklaring. Het is mijn voornemen dit actief te bewerkstelligen in

samenwerking met alle betrokken bewindslieden op regeringsniveau.

Maar, wij moeten mijns inziens met wachten op verdere preciseringen van bevoegdheden om het administratief apparaat van de Staat alvast aan te passen aan de gegevens van de culturele autonomie en aan de nieuwe dimensies van ons internationaal cultureel verkeer.

Ook dit zal op regeringsniveau moeten worden behandeld. De dialoog met uw Cultuurraad, en uw aller belangstelling, zal hiertoe echter een kostbare bijdrage betekenen. **(Applaus op de banken van de meerderheid)**

NAAMSTEMMINGEN

De Voorzitter. — Dames en Heren, wij onderbreken thans het debat om overeenkomstig de agenda over te gaan tot de naamstemmingen over het afgehandelde ontwerp en het afgehandelde voorstel van decreet.

ONTWERP VAN DECREET waarbij de bestemming wordt vastgesteld van nieuwe voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1974.

Naamstemming

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de naamstemming over het ontwerp van decreet waarbij de bestemming wordt vastgesteld van nieuwe voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1974.

Uitslag van de stemming:

169 Leden namen deel aan de stemming.

103 Leden hebben geantwoord : JA.

65 Leden hebben geantwoord : NEEN.

1 Lid heeft zich ONTHOUDEN.

Dientengevolge neemt de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap het ontwerp van decreet aan.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden overgemaakt.

Hebben JA geantwoord : de volgende Leden :

Akkermans P.	Bourgeois A.
Bascour J.	Buchmann J.
Blanckaert Karel	Chabert J.
Bode M.	Claeys Dries
Bonnel R.	Claeys Walter

Coens D.
Cooreman E.
Coucke M.
Craeybeckx-Orij (Mw.)
Cuvelier E.
Daems Jean
Daems Joseph
d'Alcantara A.
De Backer-
Van Ocken H. (Mw.)
De Beul A.
De Bondt F.
Declercq Tijn
De Croo H.
Degrève L.
Demeester-
De Meyer W. (Mw.)
Demey O.
Deneir A.
De Paepe P.
Dequae A.
De Seranno J.
De Vidts P.
De Vlies P.
Devos G. (Mej.)
Dewulf Maurice
D'haeseleer L.
D'Haeyer R.
D'Hondt-Van
Opdenbosch P. (Mw.)
Dhoore L.
Diegenant A.
Dupont A.
Février S.
Flamant E.
Geens G.
Gerits J.
Gheysen R.
Grootjans F.
Henckens J.
Hulpiau R.
Kelchtermans L.
Kempinaire A.
Keuleers J.
Lagae A.
Lecluyse R.
Lenssens J.
Leynen H.
Lindemans L.

Martens Lucien
Martens Wilfried
Mesotten W.
Monard G.
Nauwelaers L.
Niemegeers L.
Olivier M.
Otte R.
Poma K.
Rutten M.
Smeers T.
Smets A.
Smitt C. (Mej.)
Sprockeels G.
Staels-
Dompas N. (Mw.)
Steyaert H. (Mej.)
Suykerbuyk H.
Swaelen F.
Uyttendaele R.
Vanackere L.
Van Canneyt J.
Vandamme F.
Vandekerckhove Robert
Vandenabeele A.
Vandenberghe G.
Van der Aa M.
Vanderborcht F.
Vanderpoorten H.
Vandersmissen E.
Vandewiele M.
Van Elslande R.
Van Geel J.
Vangronsveld F.
Van Herreweghe M.
Vankeirsbilck E.
Van Mechelen F.
Vannieuwenhuyze R.
Van Ooteghem O.
Van Rompaey R.
Verberckmoes F.
Verbist A.
Verhaegen Guido
Verhaegen Joris
Verlact-
Gevaert M. (Mw.)
Verleysen W.
Wijnen F.
Willems G.

Danschutter L.
de Bruyne H.
Degraeve J.
De Rore A.
De Wulf Roger
Férir J.
Ghysbrecht P.
Goemans H.
Jorissen W.
Julliams Y. (Mw.)
Kuijpers W.
Maes Nelly (Mw.)
Maes Robert
Mangelschots J.
Mathys J.
Mattheyssens R.
Mommerency G.
Nauwelaerts-
Thues J. (Mw.)
Nyffels G.
Ramaekers J.
Raskin E.
Rombaut L.
Rubens H.

Schiltz H.
Sels L.
Somers J.
Temmerman G.
Valkeniers J.
Van Bogaert E.
Vandekerckhove Jan
Vandemeulebroucke J.
Van den Eynden J.
Vandenhove M.
Van der Elst F.
Vandezande R.
Van Elewyck J.
Van Eynde J.
Van Geyt L.
Van Grembergen P.
Vanhaegendoren M.
Van Hoorick A.
Van In G.
Van Leemputten R.
Van Nooten E.
Vansteenkiste Emiel
Vansteenkiste Luc
Verspeeten A.

Heeft zich ONTHOUDE ↓ : het volgende Lid:

Dupré J.

De Voorzitter. — Het Lid dat zich heeft onthouden wordt verzocht de reden van zijn onthouding kenbaar te maken.

De heer Dupré. — Ik ben afgesproken met de heer Bob Cools.

VOORSTEL VAN DECREET van de heer J. Van Elewyck tot het waarborgen van de rechten van de Nederlandstalige ideologische en filosofische strekkingen in Brussel-Hoofdstad.

Naamstemming en stemverklaringen

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de naamstemming over het voorstel van decreet van de heer Van Elewyck tot het waarborgen van de rechten van de Nederlandstalige ideologische en filosofische strekkingen in Brussel-Hoofdstad.

De heer Anciaux heeft het woord voor een stemverklaring.

De heer V. Anciaux (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, ik wens een stemverklaring te geven namens mijzelf en mijn collega, Lode Claes. Wij beiden hebben volle respect voor het cultuurpact en wensen dat de beginselen van het cultuurpact zoals zij in de wet zijn ingeschreven, integraal worden toegepast door en in alle instellingen die daarin zijn voorzien.

Hebben NEEN geantwoord : de volgende Leden:

Adriaensens H.
Adriaensens J. (Mw.)
Aerts J.
Anciaux V.
Babylon M.
Baert F.
Belmans J.
Blancquaert François
Boel H.

Boeykens G.
Bogaerts August
Breyne G.
Calewaert W.
Carpels O.
Claes Lode
Claes Willy
Coppens E.
Coppieters M.

De Nederlandse Commissie voor de Cultuur in Brussel-Hoofdstad is samengesteld door bij wet bepaalde regelen. De Volksunie heeft zitting in die Commissie en samen met een andere partij heeft zij daarin de meerderheid, zoals dat zo vaak gebeurt in alle mogelijke instellingen die officieel, rechtstreeks of door getrapte verkiezingen worden samengesteld.

Het voorstel van decreet ingediend door de heer Van Elewyck heeft ons beiden en de werking die door onze mensen wordt geleverd in de Nederlandse Cultuurcommissie — laat mij het onomwonden zeggen — beledigd. Wij hebben er steeds oog voor gehad dat de beginselen van het cultuurpact en de bescherming van alle filosofische minderheden en levensbeschouwingen volkomen gerespecteerd werden. Op geen enkel ogenblik is dit anders gebeurd en ik daag iedereen uit die ons een andere handelwijze zou kunnen verwijten. Meer nog, de tekst van de artikelen van het voorstel van decreet beantwoordt volledig aan de feitelijke toestand. De Cultuurcommissie werkt met werkgroepen. In deze werkgroepen zijn alle levensbeschouwingen vertegenwoordigd. Bij de uitvoering zijn eveneens alle levensbeschouwingen vertegenwoordigd. Een verslag wordt door de Nederlandse Cultuurcommissie jaarlijks ingediend. Wij menen dat er geen enkele reden is om deze feitelijke toestand in een decreet vast te leggen. Wij menen daarentegen dat het goedkeuren van dit decreet een op onredelijke en onwettige wijze onder voogdij plaatsen van de Cultuurcommissie inhoudt. Mijn Collega en ikzelf zullen dus tegenstemmen.

De Voorzitter. — De heer Van Geyt heeft het woord.

De heer L. Van Geyt (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, geachte Collega's, indien u het mij toestaat zou ik eerst even willen onderstrepen in welke betreuenswaardige voorwaarden wij vandaag moeten werken. Ik had bijvoorbeeld gewenst het woord te voeren in de bespreking van de mededeling van de Regering inzake internationale culturele samenwerking. Dit is mij onmogelijk geweest omdat ik tegelijkertijd moet deelnemen aan de werkzaamheden van de Commissie voor de Gewestvorming.

De heer W. Claes. — Zeer juist.

De heer L. Van Geyt. — Maar nu ter zake. Ik onderstreep dat wij dit voorstel van decreet zullen goedkeuren. Het zal allicht de heer Anciaux geen plezier doen, maar ik moet zeggen dat het decreet in onze ogen des te nuttiger is omdat tijdens de werkzaamheden van de Commissie uitdrukkelijk werd gepreciseerd dat in de werkgroepen die volgens de beschikkingen van dit decreet dienen opgericht, alle strekkingen van de Brusselse Nederlandstalige cultuurgemeenschap moeten vertegenwoordigd zijn.

De bespreking in de Commissie heeft bevestigd, dat hiermede niet alleen alle strekkingen dienen verstaan die vertegenwoordigd zijn in de Nederlandstalige groep van de agglomeratieraad, maar ook al degenen die er eventueel niet in vertegenwoordigd zijn, maar wel bestaan in de vorm van bijvoorbeeld, een organisatie van gebruikers die voldoende representatief is.

De heer V. Anciaux. — Dat is ook zo.

De heer L. Van Geyt. — Dat is tot nog toe niet het geval, Mijnheer Anciaux, want ik ken op zijn minst één organisatie die in de werkgroepen niet vertegenwoordigd is, en die naar de geest van dit decreet in de toekomst wel zal dienen opgenomen te worden, hetgeen een stap vooruit zal zijn. **(Onderbrekingen)**

De heer V. Anciaux. — Welke organisatie?

De heer L. Van Geyt. — Het Mazereel-Fonds, afdeling Brussel.

De heer V. Anciaux. — Dit bestaat nog maar zeer korte tijd. Ik heb het echter onthouden.

Naamstemming

De Voorzitter. — Wij gaan nu over tot naamstemming.

Uitslag van de stemming:

169 Leden namen deel aan de stemming.

143 Leden hebben geantwoord : JA.

7 Leden hebben geantwoord: NEEN.

19 Leden hebben zich ONTHOUDEN.

Dientengevolge neemt de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap het voorstel van decreet aan.

Hebben JA geantwoord : de volgende Leden :

Adriaensens H.	Claeys Dries
Adriaensens J. (Mw.)	Coens Walter
Akkermans P.	Coens D.
Babylon M.	Cooreman E.
Bascour J.	Coppens E.
Blanckaert Karel	Coucke M.
Bode M.	Craeybeckx-
Boel H.	Orij G. (Mw.)
Boeykens G.	Cuvelier E.
Bogaerts August	Daems Jean
Bonnel R.	Daems Joseph
Bourgeois A.	d'Alcantara A.
Breyne G.	Danschutter L.
Buchmann J.	De Backer-
Calewaert W.	Van Ocken H. (Mw.)
Carpels O.	De Beul A.
Chabert J.	De Bondt F.
Claes Willy	Declercq Tijn

De Croo H.
 Degraeve J.
 Degrève L.
 Demeester-
 De Meyer W. (Mw.)
 Demey O.
 Deneir A.
 De Paepe P.
 Dequae A.
 De Rore A.
 De Seranno J.
 De Vidts P.
 De Vlies P.
 Devos G. (Mej.)
 De Winter A.
 Dewulf Maurice
 De Wulf Roger
 D'haeseleer L.
 D'Haeyer R.
 D'Hondt-Van
 Opdenbosch P. (Mw.)
 Dhoore L.
 Diegenant A.
 Dupont A.
 Dupré J.
 Férir J.
 Février S.
 Geens G.
 Gerits J.
 Gheysen R.
 Ghysbrecht P.
 Grootjans F.
 Henckens J.
 Hulpiau R.
 Julliams Y. (Mw.)
 Kelchtermans L.
 Kempinaire A.
 Keuleers J.
 Kuijpers W.
 Lagae A.
 Lecluyse R.
 Lenssens J.
 Leynen H.
 Lindemans L.
 Mangelschots J.
 Martens Lucien
 Martens Wilfried
 Mathys J.
 Mesotten W.
 Mommerency G.
 Monard G.
 Nauwelaers L.
 Nauwelaerts-
 Thues J. (Mw.)
 Niemegeers L.
 Nyffels G.
 Olivier M.

Hebben NEEN geantwoord : de volgende Leden :

Anciaux V.

Otte R.
 Poma K.
 Ramaekers J.
 Rombaut L.
 Rubens H.
 Rutten M.
 Smeers T.
 Smets A.
 Smitt C. (Mej.)
 Sprockeels G.
 Staels-
 Dompas N. (Mw.)
 Steyaert H. (Mej.)
 Suykerbuyk H.
 Swaelen F.
 Temmerman G.
 Tindemans L.
 Uyttendaele R.
 Vanackere L.
 Van Bogaert E.
 Van Canneyt J.
 Vandamme F.
 Vandekerckhove Robert
 Vandemeulebroucke J.
 Vandenabeele A.
 Vandenberghe G.
 Van den Eynden J.
 Vandenhove M.
 Van der Aa M.
 Vanderborcht F.
 Vanderpoorten H.
 Vandersmissen E.
 Vandewiele M.
 Van Elewyck J.
 Van Elslande R.
 Van Eynde J.
 Van Geel J.
 Van Geyt L.
 Vangronsveld F.
 Van Herreweghe M.
 Van Hoorick A.
 Vankeirsbilck E.
 Van Mechelen F.
 Vannieuwenhuyze R.
 Van Nooten E.
 Van Ooteghem O.
 Van Rompaey R.
 Verberckmoes F.
 Verbist A.
 Verhaegen Guido
 Verhaegen Joris
 Verlact-
 Gevaert M. (Mw.)
 Verleysen W.
 Verspeeten A.
 Wijnen F.
 Willems G.

Belmans J.

Claes Lode
 de Bruyne H.
 Maes Robert

Hebben zich ONTHOUDEN : de volgende Leden :

Baert F.
 Blancquaert François
 Coppieters M.
 Goemans H.
 Jorissen W.
 Maes Nelly (Mw.)
 Mattheyssens R.
 Raskin E.
 Schiltz H.
 Sels L.

Valkeniers J.
 Vanhaegendoren M.

Somers J.
 Vandekerckhove Jan
 Van der Elst F.
 Vandezande R.
 Van Grembergen P.
 Van In G.
 Van Leemputten R.
 Vansteenkiste Emiel
 Vansteenkiste Luc

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden overgemaakt.

De Leden die zich hebben onthouden, worden verzocht de reden van hun onthouding kenbaar te maken.

De heer M. Coppieters (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, geachte Collega's, het merendeel van de leden van onze fractie heeft zich onthouden...

De heer H. De Croo (Minister van Nationale Opvoeding). — Nog een andere visie !

De heer M. Coppieters. — ... omdat wij de mening zijn toegedaan dat de aangelegenheid waarvoor de heer Van Elewyck een voorstel van decreet heeft ingediend, dit niet vergde. Deze materie moest bij koninklijk besluit worden geregeld.

Wij hebben niet neen gestemd omdat de formele bescherming van — en de waarborgen voor de filosofische minderheden ons te nauw aan het hart liggen. Van de andere kant — en dit verklaart het neen-stemmen van onze Brusselse Collega's — is het wantrouwen uitgedrukt in dit voorstel van decreet niet gerechtvaardigd. (**Applaus bij de Volksunie**)

MEDEDELING VAN DE REGERING over het beleid inzake internationale culturele samenwerking (nota van de heer R. Van Elslande)

Voortzetting en sluiting van het debat

De Voorzitter. — Dames en Heren, wij hervatten de bespreking van de regeringsmededeling over het beleid inzake internationale culturele samenwerking. De Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

Mevrouw H. De Backer-Van Ocken (Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden) (**op het spreekgestoelte**). — Mijnheer de

Voorzitter, Dames en Heren, het ruime debat over de internationale culturele samenwerking heeft aangetoond welke betekenis de Cultuurraad aan dit aspect van het cultureel beleid hecht.

Ik ben de verschillende sprekers dankbaar voor hun interventies. Wij wensen ons antwoord op de gestelde vragen onder drie onderscheiden thema's onder te brengen :

- 1° de problemen die verband houden met de grondwettelijke bevoegdheid van de Cultuurraden inzake de internationale culturele samenwerking;
- 2° de wijze waarop die culturele samenwerking in ons land het beste kan worden georganiseerd en waargemaakt worden ;
- 3° de inhoud van onze contacten met het buitenland, onze culturele uitstraling.

In mijn inleidende toespraak heb ik aangetoond dat het onjuist is te stellen dat de Cultuurraden tot passiviteit zouden genoopt zijn wat de internationale culturele samenwerking betreft.

Ik ben integendeel van mening dat de Cultuurraden wel duidelijk over de bevoegdheid beschikken om intern de inhoud en de programma's van onze activiteiten in het buitenland vast te stellen en te beoordelen.

Weliswaar is artikel 68 van de Grondwet niet gewijzigd en dienen derhalve de internationale verdragen door het parlement te worden geratificeerd. Het afsluiten van internationale verdragen is een aangelegenheid die tot dusver in handen lag van de uitvoerende macht, dit als gevolg van het bilaterale karakter.

Internationale verdragen worden door de Regering gesloten onder voorwaarde van ratificatie door het nationale parlement.

Het is zeer goed denkbaar dat de Regering dezelfde verplichting aangaat ten aanzien van de internationale culturele akkoorden. In dit geval zou aan de Cultuurraden een instemmingsbevoegdheid worden verleend; die instemmingsbevoegdheid is niet in tegenstelling met de ratificatie door het nationale parlement in de gevallen waar dit vereist zou zijn. Het lijkt ons zeer goed mogelijk dat op initiatief van de Regering, via de Minister van Buitenlandse Zaken en de Minister van Nederlandse Cultuur, aan de Nederlandse Cultuurraad om de instemming wordt gevraagd van verdragen die de Regering wenst aan te gaan met buitenlandse mogendheden, en dat deze verdragen, na de instemming van de Cultuurraad te hebben verkregen, door het Parlement worden geratificeerd.

Het toetreden van ons land tot de „ Agence de coopération technique et culturelle des pays francophones ” werd door het gehele Belgische Parlement goedgekeurd, de Nederlandstaligen inbegrepen.

Toen dit verdrag werd aangegaan waren de Cultuurraden nog niet in functie. Indien dit vandaag de dag het geval ware geweest, dan zou ik mij kunnen in-

denken dat de Minister van Buitenlandse Zaken en de Minister van Franse Cultuur vooraf de instemming van de Franse Cultuurraad hadden gevraagd, alvorens het internationaal verdrag ter ratificatie aan het nationale parlement voor te leggen.

Dit voorbeeld heb ik uitvoerig willen analyseren, omdat ik van mening ben dat men de grondwettelijke aspecten van de bevoegdheid die aan de Cultuurraden inzake de internationale samenwerking werden toevertrouwd, niet op de spits moet drijven.

Zolang het artikel 68 van de Grondwet niet is gewijzigd blijft een zekere voogdij van het nationale parlement over internationale culturele verdragen onvermijdelijk. Pas wanneer dit artikel 68 is gewijzigd zouden de Cultuurraden in staat zijn staatsrechtelijk autonoom op te treden in aangelegenheden die de internationale culturele samenwerking aangaan.

Ik wil overigens bij deze juridische aspecten niet te lang blijven stilstaan. Van belang is dat de uitvoering ervan, de culturele samenwerking, zo soepel mogelijk zou verlopen.

Waarom hecht ik meer belang aan de opmerkingen die door verschillende sprekers zijn naar voor gebracht in verband met de wijze waarop op dit ogenblik de internationale samenwerking intern verloopt.

Zowel mijn Collega van Buitenlandse Zaken als ikzelf hebben in ons inleidend betoog bij herhaling onderstreept dat de huidige organisatie te wensen over laat. Er is gebrek aan cohesie, er is gebrek aan afspraken, er is gebrek aan coördinatie van de inspanningen van verschillende departementen en diensten.

Wij zijn van mening dat de ervaren moeilijkheden niet verbeterd zullen worden indien wij de procedures en de werkwijze niet grondig reorganiseren. Wij hebben hier zeker te leren van wat het buitenland aantoonde. In Frankrijk berust het beleid over de internationale culturele samenwerking in handen van het departement van Buitenlandse Zaken. Ik geloof niet dat deze werkwijze voor ons, met onze tweeledige cultuur, de aangewezen weg is.

In Groot-Brittannië heeft men een autonome dienst in het leven geroepen „ The British Council ” die over een eigen bewegingsvrijheid beschikt. Het moet gezegd dat de Britten over een lange traditie beschikken en bovendien geruggesteund worden door een taal die de „lingua franca” van de wereld is geworden.

In Nederland zijn afzonderlijke diensten in de Ministeries van Cultuur, Onderwijs, Buitenlandse Zaken, gelast met de internationale samenwerking. De versnippering is er dus nog groter dan bij ons. Zoals mijn Collega van Buitenlandse Zaken reeds heeft betoogd, meen ik dat het ogenblik is aangebroken om een systeem in werking te zetten dat grotere coördinatie, concertatie en eenheid van beleid en uitvoering mogelijk maakt.

Overigens, in deze Cultuurraad hebben enkele Leden reeds gelijkaardige voorstellen van decreet ingediend. Deze voorstellen hebben het voordeel dat zij verbetering aanbrengen, maar niet ver genoeg gaan in de behoefte aan een eenheid van beleid en een eenheid van uitvoering, die zoveel mogelijk in één administratieve hand of instelling zijn verenigd. Om die reden treed ik het voorstel van mijn collega Van Elslande bij om te denken aan de oprichting van een „commissariaat-generaal voor de buitenlandse culturele samenwerking”. Het zal beslist nog enige tijd vergen vooraleer concrete voorstellen kunnen worden neergelegd om een evenwichtige dienst in het leven te roepen.

In elk geval lijkt het mij noodzakelijk dat de verschillende departementen die tot op heden ten dele bevoegd waren, deel uitmaken van een bestuurscollege. Tevens moeten op dezelfde wijze de administratieve diensten worden samengebundeld.

Omdat de internationale culturele samenwerking een niet onbelangrijk aspect vormt van de buitenlandse politiek, lijkt het mij vanzelfsprekend dat de regering toezicht heeft op de wijze waarop het beleid wordt geconcipieerd en uitgevoerd. Het moet de Regering ook mogelijk blijven voorstellen via dit organisme te laten uitvoeren.

Om diezelfde reden herhaal ik mijn suggestie aan deze vergadering om, zoals voor de Franse Cultuurraad, een permanente commissie op te richten.

Deze permanente commissie zou, zoals de andere commissies van de Cultuurraad, op vaste tijdstippen de internationale culturele relaties aan een onderzoek kunnen onderwerpen. Zij zou de verslagen kunnen bestuderen van de activiteiten in het buitenland en, via de Minister, voorstellen overmaken aan de nieuwe instelling die met de uitvoering van het internationaal cultureel beleid wordt gelast.

De internationale culturele uitstraling heeft, niet alleen voor ons land, maar ook voor alle landen een belangrijke uitbreiding genomen. De zeer voorzichtige culturele verdragen die dertig jaar geleden werden afgesloten, zijn nu een netwerk van activiteiten geworden over alle richtingen en over alle continenten.

De functie en de opdracht van de diplomaten in het buitenland zijn geëvolueerd. Men verwacht van de diplomaten dat zij in alle sectoren van het maatschappelijke leven zijn ingewijd. Dat is praktisch een onmogelijkheid. Vooral wat de cultuur betreft, komt het mij voor dat wij in het buitenland over eigen gespecialiseerd personeel moeten beschikken dat aan onze belangrijke ambassades wordt gehecht. Voor een klein land als het onze, bovendien met een dubbele cultuur, zullen wij bij de aanvang bescheiden en voorzichtig moeten zijn in het uitzenden van gespecialiseerd cultureel personeel. Maar, als ons land in bepaalde omringende landen over speciale landbou wattachés en militaire attachés beschikt, dan meen ik toch dat nu het ogenblik is aangebroken dat wij in onze belangrijkste Europese buurlanden

over culturele attachés zouden beschikken, die volledig op de hoogte zijn van het culturele gebeuren in het moederland maar ook in het buitenland.

Ook de uitvoering van deze suggestie zou zeer ernstig onderzocht moeten worden, want het is een feit dat de diplomaten die tot op heden bij onze ambassades werden gelast met de culturele zaken, zich voortreffelijk van hun taak hebben gekweten. Wij moeten niet veranderen om te veranderen, maar alleen wanneer wij de zekerheid hebben dat wij daarmee de zaak verbeteren.

Tenslotte ben ik van mening dat om aan de activiteiten binnen het raam van de culturele verdragen een eigen gezicht vanuit Vlaams oogpunt te geven, het noodzakelijk is om de financieringsfondsen van deze culturele verdragen te splitsen.

Het moet mogelijk zijn dat de Vlaamse gemeenschap op een meer eigen wijze de inhoud kan omschrijven, alsmede de financiering bepalen van de activiteiten die binnen het raam van de culturele verdragen georganiseerd worden.

Wij zullen onderzoeken of het mogelijk is deze reorganisatie op financieel gebied door te voeren in de begroting 1975.

Verschillende sprekers hebben de nadruk gelegd op het belang van een zo breed mogelijke uitstraling van de Nederlandse cultuur in het buitenland. Zij hebben ons attent gemaakt op verschillende mogelijkheden om hieraan gevolg te geven. Op de eerste plaats is de taal en de studie van de taal een belangrijk instrument, dat vooral op wetenschappelijk gebied het aanzien van onze taal aan de buitenlandse universiteiten kan versterken.

Het departement verstrekt op dit ogenblik steun aan de buitenlandse lectoraten in samenwerking met de Nederlandse Regering. De beide regeringen verlenen ook hun steun aan de tweejaarlijkse colloquia die al de docenten Nederlands aan buitenlandse universiteiten samenbrengen. Dit is nog maar een begin; het spreekt vanzelf dat er nog heel wat meer zou kunnen gebeuren ten voordele van de buitenlandse lectoraten. Van Belgische zijde moet dringend een oplossing worden gevonden inzake het statuut van de Belgische docenten Nederlands aan buitenlandse universiteiten. Dit probleem houdt onze aandacht gaande en wij hopen binnen korte termijn hier concrete voorstellen te kunnen doen.

De heer Leo Vanackere heeft gesuggereerd een inventaris te maken van alle initiatieven, zo officiële als particuliere, die de uitstraling van de Nederlandse cultuur in het buitenland beogen. Dit is ongetwijfeld een interessante suggestie, waarmede wij gaarne willen rekening houden. Een soortgelijke inventaris zou kunnen worden aangevuld door een studie naar de behoeften en naar de prioriteiten inzake culturele uitstraling.

Het is immers niet zo moeilijk om honderd-en-één initiatieven te programmeren, die alle, stuk voor stuk, hun belang kunnen hebben.

Moeilijker is het evenwel om de prioriteiten af te

wegen aan de beschikbare middelen en deze middelen zijn voor een klein land vanzelfsprekend steeds beperkt.

Op de eerste plaats komt het mij voor dat wij grote aandacht moeten hebben voor onze onmiddellijke buurlanden en voor onze Europese partners. Het verheugt mij dat verschillende sprekers, onder meer de heer Leo Vanackere en de heer Coppieters, daarop hebben gezinspeeld. Wij zijn immers met onze cultuur deelgenoot aan de Europese culturele gemeenschap en deze troeven moeten wij uitspelen. Het valt in zekere zin te betreuren dat, naast de Europese economische gemeenschap, er nog zo weinig terecht gekomen is van een Europese culturele gemeenschap.

Ik ben van mening dat een „commissariaat-generaal” de mogelijkheid geeft op een meer objectieve wijze en ook wetenschappelijke wijze de prioriteiten te bepalen waaraan ons cultuurbeleid in het buitenland ondergeschikt moet worden gemaakt. Deze instelling zou onder meer aandachtig kunnen onderzoeken of de oprichting van een „Institut néerlandais” te Rijsel, zoals de heer Leo Vanackere heeft gesuggereerd, binnen de mogelijkheden ligt. Deze instelling zou ook met meer doeltreffendheid de materiële steun kunnen onderzoeken, die aan buitenlandse verenigingen of aan verenigingen van landgenoten overzee gegeven zou kunnen worden.

Nogmaals, ik wens in die materie niet te improviseren. Wij mogen immers niet vergeten dat wij in het buitenland niet alleen aanwezig zijn, maar dat alle cultuurgemeenschappen op hetzelfde ogenblik een actie ondernemen.

Men mag het opstellen van een inventaris van initiatieven en een inventaris van behoeften ook niet onderschatten. Het is een zeer omvangrijke en ingewikkelde enquête.

Een gelijkaardig probleem vormt het onderwijs van het Nederlands in de grensgebieden, onder meer in Noord-Frankrijk. Het is mij bekend dat de doeltreffendheid daarvan door sommigen wordt betwist. Toch ben ik van mening dat een ernstige inspanning moet gebeuren en die een aanmoediging verdient. Ook in het grensgebied van Duitsland zijn initiatieven genomen in verband met het onderwijs van onze taal, die onze aandacht verdienen.

Verskillende sprekers onder meer de heren Leo Vanackere, van Waterschoot en Van In, hebben mijn aandacht gevraagd voor de contacten van de Vlamingen in het buitenland.

Wij moeten ons inderdaad inspireren aan de inspanningen die andere landen zich getroosten om banden te onderhouden met hun uitgeweken landgenoten. Wij hebben op dat punt geen traditie omdat onze emigranten naar het buitenland zijn getrokken op een ogenblik dat Vlaanderen zich in een ernstige sociale en economische crisis bevond.

Het is een vaststaand feit dat deze relaties van belang kunnen zijn, niet alleen op cultureel maar

ook op economisch en sociaal gebied. De aktie die „België in de Wereld” sinds enkele jaren onderneemt heeft het gevoel van samenhang onder onze emigranten versterkt en heeft hen ook bewust gemaakt van het feit dat zij nog een moederland hebben.

Ik zou in dat verband ook de aandacht willen vragen voor het belang dat de buitenlanders hebben in eigen land. Vele buitenlandse jongeren komen in Vlaanderen studeren of verblijven er voor korte tijd. Ook onder deze jongeren moeten blijvende contacten onderhouden worden.

De heren Coppieters en Leo Vanackere hebben de culturele integratie met Nederland onder de loep genomen.

Ik geloof dat de culturele samenwerking met Nederland onze allereerste prioriteit moet zijn. Het rapport dat in 1963 door de gemengde technische commissie ter uitvoering van het Belgisch-Nederlands cultureel akkoord werd gepubliceerd, is nog immer actueel.

In een klein taalgebied als het Nederlandse is het noodzakelijk dat er zoveel mogelijk activiteiten gezamenlijk gebeuren.

Ik overweeg dan ook om bij mijn eerstvolgende ontmoeting met mijn Nederlandse Collega te onderzoeken op welke wijze een grotere permanentie kan verzekerd worden in de Vlaams-Nederlandse samenwerking.

Ik vraag mij ook af of hier moet worden overwogen om tussen België en Nederland een instelling op te richten met eigen rechtspersoon en eigen financiële middelen.

Tot slot zijn er de multilaterale betrekkingen, zoals de Unesco, die een uitstekend forum zijn om onze eigen beperkte regionale cultuur bekendheid te verlenen.

De samenstelling ervan zal spoedig herzien worden. Het lijkt mij ook noodzakelijk dat de werking wordt aangepast aan de beginselen van de culturele autonomie. Ons land is een centrum van internationale politieke bedrijvigheid; het moet die gelegenheid ook aangrijpen om op cultureel gebied de functie van katalysator te vervullen.

Wij hebben aan de Unesco voorgesteld in ons land een „Europees cultureel centrum” op te richten. Wij hopen dat dit in 1975 gerealiseerd kan worden. Verschillende sprekers hebben het belang onderstreept van de buitenlandse culturele instituten.

Het spreekt vanzelf dat wij selectief moeten tewerk gaan : dergelijke instituten vergen belangrijke investeringen. Zij leggen het actieterrein voor lange tijd geografisch vast.

Ik ben van mening dat wij selectief moeten tewerk gaan, maar dat wij vooral in onze nabuurlanden dergelijke instituten zouden kunnen uitbouwen.

Aan de heer Bonnel wilde ik antwoorden dat het juist is dat er gebrek is aan coördinatie inzake internationale culturele samenwerking. De bedoeling van mijn Collega en van mijzelf is daarin orde te

brengen. Dit kan best gebeuren door de oprichting van een commissariaat-generaal waar alle aspecten van het buitenlands cultureel beleid door één beheersorgaan beheerd en gecoördineerd worden. Bij dit beheer kunnen alle departementen worden betrokken en kan men, zoals de heer Bonnel betoogt, toch tot een geïntegreerde bundeling komen van inspanningen van Cultuur, van Nationale Opvoeding, van Wetenschapsbeleid, enz..

De heer Diegenant heeft terecht gewezen op de overvloed aan culturele bilaterale akkoorden. Naar onze mening moeten wij afstand doen van het individuele programma, van elk akkoord afzonderlijk en ons oriënteren naar een globale politiek, die met de prioriteiten zo sectorieel, op het gebied van jeugduitwisseling als geografisch, met betrekking tot Europa, rekening houdt.

Het Internationaal Fonds voor de Jeugd is door de Raad van Europa opgezet om jeugduitwisseling te stimuleren. Ons land neemt daaraan deel, maar de uitvoering gebeurt stroef en bureaucratisch, zoals het dikwijls het geval is bij internationale lichamen.

De heer Jorissen heeft de noodzaak onderstreept van een groepering van de middelen.

Ik kan de heer Jorissen verzekeren dat de kredieten voor de studiebeurzen buiten akkoord reeds drie jaar gesplitst zijn. Nederlandse Cultuur voert een meer selectieve politiek, alleen bestemd voor buitenlandse studenten die aan Vlaamse universiteiten studeren.

Ik hoop vanaf de begroting 1975 ook te komen tot een betere splitsing van de Fondsen voor de culturele akkoorden, zoals wij reeds hebben opgemerkt. Dit is nog onvoldoende.

Ik herhaal dat een werkelijke buitenlandse cultuurpolitiek slechts kan worden gevoerd wanneer wij beschikken over betere administratieve organen. Ik ben niet de mening toegedaan, zoals de heer Diegenant beweert, dat er van Nederlandse zijde een gebrek aan visie zou zijn, of een gebrek aan geldmiddelen. Wat ontbreekt is een beheersorgaan waar interessante ideeën inzake cultureel beleid kunnen uitgewerkt en gestimuleerd worden. Dan zal het mogelijk zijn te komen tot wat de heer Jorissen beoogt en waarmee ik mij wel akkoord kan verklaren, met name een sterkere actie voor de uitstraling van onze taal via buitenlandse studenten en docenten. **(Applaus bij de leden van de meerderheid)**

De Voorzitter. — De heer Vanackere heeft het woord.

De heer Leo Vanackere (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, degenen onder ons die aandachtig en zelfs met gespannen aandacht het betoog van Minister Van Elslande hebben gevolgd, hadden op een bepaald ogenblik de indruk dat de filmas gebroken was, met name op het

ogenblik dat de Collega's in grote drommen binnenkwamen om te stemmen.

Op dat ogenblik hebt u, Mijnheer de Minister, uw betoog zo niet onderbroken, dan toch laat ons zeggen twee of drie dichtgetikte bladzijden die ons bijzonder belangrijk leken te zijn omdat zij zich op het concrete vlak bewogen, overgeslagen.

Ik betreur dit des te meer omwille van de notulering van onze vergadering. Wij zullen dus niet meer in de notulen van de Cultuurraad kunnen vernemen wat op deze pagina's te lezen stond.

Daarom zou ik zeer praktisch willen vragen of het mogelijk zou zijn dat u aan de leden van de Cultuurraad, bijvoorbeeld in de vorm van een annexe bij uw eerste nota, de inhoud zou willen mededelen van de oorspronkelijke volledige tekst waarmee u naar deze tribune bent gekomen en waarvan het toch uw bedoeling was deze volledige tekst hier voor de Cultuurraad te brengen.

Ik dacht dat het jammer zou zijn dat wij niet precies de concrete zaken die u in verband onder meer met Frans-Vlaanderen zou hebben gezegd, zouden kunnen vernemen.

De Voorzitter. — De Minister van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwerking heeft het woord.

De heer R. Van Elslande (Minister van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwerking). — Wel, Mijnheer de Voorzitter, ik ben waarschijnlijk opnieuw verkeerd, maar het is niet de eerste keer dat ik in de Kamer deze procedure gebruik, met name wanneer ik zeer gedetailleerde dingen zou moeten zeggen of geacht word te hebben gezegd, dat ze eenvoudig doorgegeven worden aan de dienst voor de Handelingen en dat ik geacht word ze te hebben gezegd.

Ik dacht dat dit ook in de Cultuurraad mogelijk was. Behalve wanneer dit statutair niet kan, wil ik wel elke mogelijke procedure gebruiken die u lief is.

De Voorzitter. — Dat is wel mogelijk naar het mij voorkomt, Mijnheer de Minister. U krijgt dus voldoening, Mijnheer Vanackere, en wij trouwens ook allemaal.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

Vakantiewensen

De Voorzitter. — Dames en Heren, zo zijn wij gekomen aan het einde van onze werkzaamheden gedurende de eerste maanden van de nieuwe zittingsperiode. Ik dank u allen voor uw mede-

werking die de doeltreffendheid en het gezag van de werkzaamheden van de Raad zeer ten goede is gekomen.

Mag ik u en uw gezinnen een verkwikkende en prettige vakantie toewensen.

Dat de komende weken ook een verdiende en aangename rustperiode mogen brengen voor de personeelsleden van het secretariaat van de Raad, alsmede voor alle personeelsleden van Kamer en Senaat, die ik onze erkentelijkheid betuig voor hun bevoegde en toegewijde medewerking. (**Applaus op alle banken**)

De vergadering is gesloten.

— De vergadering wordt gesloten te 16.50 u.

— De Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap gaat uiteen tot nadere bijeenroeping.

VRAGEN (Rgt. art. 51)

Schriftelijke vragen en antwoorden

Schriftelijke vragen werden ingediend door de heren A. Diegenant, W. Calewaert, W. Kuijpers en F. Vandamme.

RECHTZETTING

In de Handelingen nr. 6 van 2 juli 1974 leze men alinea 5 van bladzijde 161 als volgt : „ De verplichting waarborgt dat iedere werkende jongere de reële kans krijgt tot deze algemene vorming. De toepassing van de wetgeving op het uurkrediet stemt ons — vanuit de voortdurende vorming — treurig, en dat hebben wij reeds duidelijk gesteld.”